

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1939 JULIUS 8.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR

ELSŐ ÉVFOLYAM 21. SZÁM

Megindult a magyar filmgyártás!
1939 július 5-én kezdték forgatni a Hunniában
a PALATINUS Filmterjesztő kft.
1939/40 évi első magyar filmjét:

Karosszék

Írta: Bókay János. Rendezte: Balogh Béla
Főszereplők: SZELECZKY ZITA, RAJNAY GÁBOR,
SZILASSY LÁSZLÓ, ifj. LATABÁR KÁLMÁN

A PALATINUS
filmterjesztő kft.

16

MAGYAR
KULTURFILMJE

a 30 százalékos
keretbe tartozik

PALATINUS filmterjesztő kft. VII., Erzsébet-krt. 56. II.
Telefon: 113-453.

Várjuk Önt!
Kösse le anyagunkat!

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV. ESKÜ-TÉR 6 TELEFÓN: IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072. ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság

234—1939. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1939. július 2-i 147. számában.)

Az Országos Mozcóképvizsgáló Bizottság 1939. évi június hó 18-tól 24-ig tartott ülésin

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Riadó a földközi tengeren** (Alerten en Mediterranée) (Matador) hangos dráma 5 felvonásban, a Comp. Francaise Cinémet. filmgyárban 1939. évben készült, 2.687 m hosszú,

2. **Heten a Himalája ellen** (Kampf um den Himalaja) (Walter Tibor) hangos ismeretterjesztő 4 felvonásban a Tobis filmgyárban 1938. évben készült, 2.208 méter hosszú,

3. **Lélekzetfójtó pillanatok I.** (Breathless Moments) (Universal) hangos híradó 1 felvonásban, az Universal filmgyárban 1938. évben készült, 287 m hosszú,

4. **Lélekzetfójtó pillanatok II.** (Breathless Moments) (Universal) hangos híradó 1 felvonásban, az Universal filmgyárban 1938. évben készült, 273 m hosszú,

5. **70. sz. Trükkorozat** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 19 méter hosszú,

6. **A diadalmas férfi — előzetes** (Am seidenen Faden — Verspann) (Ufa) hangos reklám 1 felvonásban az Univerzum filmgyárban 1938. évben készült, 78 méter hosszú,

7. **Salzburg — az ünnepi játékok városa** (Salzburg, die Festspielstadt) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1938. évben készült, 464 m hosszú,

8. **A vadnyugat hőse** (One Gun Garry in the Nick of Time) (Fox) hangos trükkfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 190 m hosszú,

9. **A két tőkfej** (The blockheads) (M. G. M.) hangos vígjáték 3 felvonásban a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 1.570 m hosszú,

10. **Magyar világhíradó 800.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 267 m hosszú,

11. **A csodálatos szerelem — előzetes** (Die grosse und die kleine Liebe — Vorspann) (Hunnia) hangos reklám 1 felvonásban, a Tobis filmgyárban 1938. évben készült, 100 m hosszú

12. **20th. Century Fox hangos híradó XIII/26.** (Fox tönende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 285 m hosszú,

13. **A feleségem karrierje** (Ice Follies of 1939.) (Metro) hangos színmű 5 felvonásban a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 2.260 méter hosszú,

14. **A csodálatos szerelem** (Die grosse und die kleine Liebe) (Hunnia) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Tobis filmgyárban 1938. évben készült, 2.097 m hosszú,

15. **Mr. Moto a kalózkok szigetén** (Mr. Moto in Danger Island) (Fox) hangos detektívkaland 4 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 1937 méter hosszú mozgófényképeket.

b) Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképezemekben szabad bemutatni:

797. sz. **Magyar világhíradó** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 97 m hosszú keskeny mozgófényképet.

c) Kísérőműsorul a kötelező arányszámba beszámíthatónak minősítette:

1. **Madonna a művészetben** (Kovács és Faludi) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1939. évben készült, 399 m hosszú,

2. **Magyar őstehetségek** (Kovács és Faludi) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1938. évben készült, 500 m hosszú,

3. **Képek orvosa** (Kovács és Faludi) hangos film 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1939. évben készült, 425 m hosszú,

4. **100 kutyá egy sorban** (Kovács és Faludi) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1938. évben készült, 442 m hosszú,

5. **Budapest műemlékei** (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1939. évben készült, 450 m hosszú,

Öskeresztény fiatalember, aki a szakmában jártas, működési igazolvánnyal rendelkezik, mint üzletvezető elhelyezkedne, esetleg társulna Budapesten, vagy környéken. Megkereséseket „Minden tekintetben megbízható” jellegre a kiadóba kér.

6. **A régi Győr** (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1938. évben készült, 425 m hosszú filmet, mint Magyarországon készült, magyar nyelvű mozgófényképet.

d) Az engedélyokirat kiadását megtagadta:

Ultimátum (Harmonia) hangos dráma 4 felvonásban, a párisi Forrester Parant. filmgyárban 1938. évben készült, 2.264 m hosszú mozgófényképtől.

e) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. **Pénn áll a házhoz — előzetes** (Atelier) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 110 m hosszú,

2. **Magyar baromfitenyésztés** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 450 m hosszú,

3. **Hundert Hunde stellen sich vor** (Száz kutyá egy sorban) (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1938. évben készült, 450 m hosszú,

4. **Urnapija** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 18 m hosszú,

5. **Frick Magyarországon** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 379 m hosszú,

6. **Húzd rá cigány** (M. F. I.) hangos zenés film 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1934. évben készült, 144 m hosszú,

7. **Uj országgyűlés** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 50 m hosszú,

8. **H. M. 71.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 35 m hosszú,

9. **Ferencváros—Sparta** (M. F. I.) negatív film 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 50 m hosszú,

10. **Staatsbesuch des Reichsinnenministers dr. Wilhelm Frick in Ungarn 5—10 Juni, 1939.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 200 m hosszú,

11. **Filmhét** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 40 m hosszú,

12. **Uj repülőjárat** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 20 m hosszú,

13. **Lovásbemutatók** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 22 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. évi június hó 24-én.

Dr. Szöllössy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

(Folytatása a borítólapon III. oldalán.)

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ELSŐ ÉVFOLYAM 21. SZÁM.
BUDAPEST, 1939 JÚLIUS 8.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:

ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:

VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI. Andrásy út 69.

Telefon: 113—305

Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410

Kiadótulajdonos:

a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:

Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:

Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:

egy évre . . . . . 30 pengő
fél évre . . . . . 16 pengő

TARTALOM:

Megindulunk?	1
Kinevezték a Színművészeti és Filmművészeti Tanácsot	2
Az OMME és a Filmkamara	2
Új rendszert kérünk a boletták helyett	2
Hogyan készül az oktatófilm?	
Vidacs Aladár dr.	3
Repülőfilmek bemutatása Romában	6
A film kapcsolata a rádióval és a televízióval	6
Párisi levél	7
Kultúrfilm	7
Filmkamara	8
Keskenyfilm	8
Amatőrfilm	8
Mozi:	
Böngészés a német Filmkamara évkönyvében	9
Az Egyesület újabb gyűjtése a Repülőalap, a Magyar a magyar- ért, a Nyomorenyhíthó akció ja- vára	10
Premiermozik műsora	10
Új filmek:	
A vasöklű	11
Vörös orchideák	11
A Condor-légió	11
Tehetséges család	11
Premier Plan: vitéz Gallay Béla dr.	12
Megnyílik a keskenymozgófénykép- üzemi tanfolyam	12
A Magyar Távirati Iroda megvette a Nemzeti Apollo R.-T.-ot	13
Hírek	13
Szakirodalom	14
Külföld	15
Egy színész nő elindul: Zarah Lean- der	16
Műterem	16
Filmcenzura	II—III.
Híradók	III.

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.

Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.

Felelős vezető: Kulcsár József.

MAGYAR FILM

Megindulunk...?

Hosszú hónapok bizonytalansága, valamint a legkülönbözőbb hivatalos tárgyalások, küldöttségjárások, felszólalások és újságcikkek sora után

a magyar filmgyártás megindulásának első reménysugara mosolyog a szakmára. A Hunnia Filmgyár bezárt kapui ismét kinyíltak és a műterem siri csendjét a munka éltető lármaja váltotta fel.

Mint ismeretes, a Hunnia Filmgyár vezetősége 80.000 pengő műtermi hitelt kapott a Filmipari Alaptól,

hogyan tovább is biztosíthassa ugyanazokat a feltételeket a gyártóknak, amelyek mellett a múltban műtermeiben a magyar filmek általában készültek s amelyek helyett a magyar nemzeti filmgyártás megújulásának kezdetén illetékesek egészségszebb alapokra kívántak áttérni.

A megoldás azonban sokáig húzódott s közben állt a Hunniában a gyártás, amely kiesést rövid ideig átmenetileg elbírta volna a szakma a jobb jövő érdekében, de amely ennyi időre már nagyon veszélyessé vált, mert hiszen

pótolhatatlanul hosszú idő mulott el munka nélkül s így egyre jobban fenyeget a magyar játékfilm hiányának veszedelme.

Eppen azért, hogy a soká húzódó kibontakozás ideje alatt ne álljon tovább is tétlenül a magyar filmgyártás, átmenetileg hitel útján nyújtott segítséget a Filmipari Alap a Hunnia Filmgyárnak és rajta keresztül a magyar filmgyártásnak.

Ez a rendelkezés tehát nem a kérdés elinézését jelenti, hanem csak egy átmeneti intézkedést, amely a később jóvátehetetlen késedelemnek kíván elébe vágni abban a reményben, hogy a forgatandó filmek gyártásának ideje alatt az illetékesek megtalálják a végleges kibontakozás útját, amelyen azután további várakozás nélkül megindulhat a magyar nemzeti filmgyártás.

Reméljük, hogy az elgondolás valóra is válik és a műtermi hitel segítségével készült filmek leforgatása után teljes erővel megkezdődik az új alapokra helyezett filmgyártásunk. Idáig azonban még hosszú az út. Mint már ismételtelen kifejtettük,

sürgős intézkedésekre van szükség, hogy az átállított magyar filmszakma átfogó hatáskörű Filmkamara irányítása mellett, állami támogatással valóra váltsa feladatait.

Ha pedig mindennek megoldásához az átmenetileg meginduló gyártás forgatási ideje rövidnek bizonyulna, legalább arról kellene gondoskodni, hogy a közvetlenül a filmgyártás támogatására vonatkozó elképzelések valószínűsége megnövekedjen.

Feltétlenül el kell kerülni, hogy a megindult gyártás után még egyszer várakozási időszak következzen s utána újra „átmeneti” intézkedések jöjjenek. Mindent el kell követni, hogy a nyugodt fejlődéshez annyira kívánatos végleges alapok addig már készen álljanak és a gyártók bizonytalanság és kételkedés nélkül világosan lássák, hogy merre kell haladniuk, ha állami támogatást és műtermet akarnak kapni.

Amikor köszönettel üdvözljük az átmeneti intézkedést, újból arra kérjük az illetékeseket:

Kinevezték a Színművészeti és Filmművészeti Tanácsot

A magyar királyi vallás- és közoktatásiügyi miniszter az Országos Színművészeti és Filmművészeti Tanács elnökévé dr. Jalsoviczky Károly államtitkárt, az elnök helyettesévé és a Tanács tagjává dr. Voinovich Gézát, a Magyar tudományos Akadémia főtitkárát, továbbá a Tanács tagjaivá:

dr. Bingert Jánost, a Hunnia Filmgyár igazgatóját,

Márkus Lászlót, a M. kir. Operaház igazgatóját,

dr. Németh Antalt, a Nemzeti Színház igazgatóját,

dr. Palló Imrét, a M. kir. Operaház örökös tagját,

dr. Petrovay Zoltánt, közalapítványi kir. ügyigazgatót,

dr. Szaboleska Mihályt, m. kir. közigazgatási bírósági ítélembíró,

dr. Székelyhidy Ferencet, a M. kir. Operaház örökös tagját,

Törs Tibort, országgyűlési képviselőt,

Uray Tivadart, a Nemzeti Színház örökös tagját három évi időtartamra kinevezte.

A fenti névsorral most már teljesen kiegészült a Kamara Művészeti Tanácsa, amelynek régebben megválasztott Filmművészeti Tanácsa a csoportok sorrendje szerint a következőkből áll: dr. Huzly Imre, Lehotay Árpád, dr. Ágotai Géza, Lévy Béla, Páricsy Pál.

A teljesen megalakult Színművészeti és Filmművészeti Tanács, mint értesülünk, az időközben összegyűlt ügyek tárgyalása céljából, mint feljebbviteli tanács, rövidesen megkezdte működését.

A

MAGYAR
FILM

az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánium!

tegyenek meg minden lehető, hogy a most meginduló gyártás munkahetei alatt rendezhessék a magyar nemzeti filmgyártás kiindulási alapjait.

Ila ez megvan, akkor azután a keresztény magyar film munkatársainak ügyességén és tehetségén múlik, hogy elegendő számú jó magyar film készüljön a jövő szezónra.

Meg vagyunk győződve, hogy megfelelő munkalehetőségek között a szakma bebizonyítja rátermettségét.

Az OMME és a Filmkamara

Az OMME ezévi közgyűlésén elhangzott és multheti számunkban ismertetett elnöki és titkári beszámolót nagy érdeklődéssel fogadta a szakma. Az alapos hozzáértésről, gondos munkáról és körültekintő szakmai szemléletről, tanuskodó beszédekből

örömmel állapíthatjuk meg, hogy az OMME hosszú multra visszanező vezetősége is azt az általunk többször hangoztatott szakmai egységet tartja kívánatos megoldásnak, amely a Filmkamarába óhajtja tömöríteni a szakma mindhárom főágát: a gyártást, kölesönzést és a mozikat. Abban is egyetértünk, mint ahogy többször kifejtettük álláspontunkat, — hogy evégből át kell szervezni a Filmkamarát és a szakma három főágának meg-

felelően három főcsoportot kell létesíteni.

Ami azonban a Filmkamara önállóságát illeti a Színész Kamaráéval szemben, az az álláspontunk, hogy

a Kamara önállóan működő színművészeti és filmművészeti főosztálya tulajdonképpen ugyanazt jelenti, mint a két önálló Kamara. Eppen azért mi ezt a kérdést az illetékes kormányhatóság bölcs belátására bizzuk

és csupán azt kérjük, hogy akár önálló Filmkamara keretében, akár a közös Kamara önállóan működő filmfőosztályában minél előbb megvalósulhasson a gyártók, kölesönzők és mozisok egymás mellé rendelt egyenrangú három osztálya, hogy

a Filmkamara az egész szakmát átfogó egységes munkakörrel a szakma minden ágának érdekeit szem előtt tartva valósíthassa meg feladatait.

Új rendszert kérünk a boletták helyett!

A cenzurajegyek rendszerét a kormány a magyar filmgyártás támogatására létesítette. Tekintettel arra, hogy a cenzurajegyek értéke a kereslet és kínálat törvénye szerint egyfelől a behozatal, másfelől a magyar filmgyártás alakulásától függ, kezdettől fogva

az volt a kormány elhatározása, hogy a bolettákat a mindenkori helyzetnek megfelelően újból és újból renanzi a gyártóknak nyújtandó támogatása érdekében.

Kezdetben a boletták az elképzelés szerinti 1.600—1.800 pengős áron mozogtak, értékük azonban rohamosan hanyatlott, mihelyt a cenzurajegyek elszaporodtak a piacon. Amikor már 800.— pengőre süllyedt

az értékük, a kormány újból rendezte a kérdést és a korábbi 8 boletta helyett csak négyet engedélyezett magyar filmenként, hogy kevesebb cenzurajegy legyen a piacon, és a négy közül is egyet be kellett szolgáltatni. Az intézkedés következtében emelkedett is a cenzurajegyek ára több mint négyszáz pengővel. Azután, mint ismeretes,

a piaci spekuláció három-négy kézbe juttatta a szabad boletták oroszlánrészét és a piacon mutatkozó hiány rohamosan erős ár-emelkedést vont maga után. Ma 2.000 pengő fölé emelkedett a boletták értéke, amiből azonban az említett helyzet miatt nem a gyártóknak van hasznuk.

Kétségtelen, hogy a bolettákat a magyar gyártás támogatására hívták életre s ennél fogva újra kell rendezni a kérdést, valahányszor nem szolgálják a kiszabott célt. Leghelyesebbnek látszik a boletták végleges eltüntetése a piacról — talán úgy, hogy a kibocsátó cenzurabizottság visszaveszi azokat — és csupán az alapelv maradjon meg, a pénzügyi támogatás nyújtása. Ezt úgy javasoljuk megoldani, hogy

a jövőben a külföldi filmet behozó vállalkozó befizet a cenzurabizottságnak készpénzben mondjuk 1.500 pengőt, amely befizetésből az évente átlagosan behozott 180–200 játékfilmet alapul

véve 270–300.000 pengő gyűlné össze, amelyet azután a magyar filmeket gyártók között egyenlő arányban vagy bizonyos kuleszerint felosztana a cenzurabizottság minden év végén.

Annál is inkább helyesnek tartanók a javasolt megoldást, mert a mult tapasztalatai szerint a hatóságok — bármilyen jóakarattal intézik is az ügyeket — nem diktálják azt a tempót, amelyet az élet megkíván. A mai rendszernél a gyártóknak szánt támogatás igen könnyen mellékvágányra jut és az ezzel kapcsolatban felmerült nehézségek megnehezítik a behozatalt is. Javaslatunk a piac helyzetváltozásától függetlenül mindkét oldal felé igazságosan oldaná meg a problémát.

Hogyan készül az oktatófilm?

A budapesti rádió Közművelődési előadássorozata keretében 1939 június 25-én előadta:

VIDACS ALADÁR dr.
áll. gimnáziumi tanár (Makó)

Sokezerwattos Jupiter-lámpák perzselő fényének középpontjában áll a készülő film hősnője. A rendező szócsovéből szakadatlanul ömlik a számunkra érthetetlen parancsszó: „Reffé!“, „Klipsze“, „Seprű!“ Ingujjra vetkőzött emberek verejtékezve járkálnak a derítőlapok, kullisszák, lámpák és szereplők kaoszában. Diszlevezők, világítómesterek, szereplők hada áll készenlétben, köröskörül, közel a jelenlévő tömeg belsejéhez, távolabb kapcsolótáblák és vezetékek mellett, lent egy mélyedésben és fent a fejünk feletti hídra szerelt lámpák között, hogy mintegy láthatatlan dróton meg rántva, jelszóra együtt dolgozzanak. A mikrofon már fent csüng. A hangmérnök a fülkéjében, hangszórója előtt ülve, néhányat csavart egy készülék gombjain. Az operatőr a gummikerekre támaszkodó vasos háromlábát rögzíti. „Kész!“ „Kész!“ — hangzik innen is, onnan is. „Felvétel!“ — jön rá a szócsovól a felelet és e pillanatban még egy másodpercig a mindent elnyomó figyelmeztető villamoskürt rekedt hangja tölti be a hatalmas hangár-szerű épületet, köröskörül vörös jelzőlámpák gyúlnak ki és egyszerre elnémul minden. Csak a felvevőgép mellett állók hallják a film futását

jelző egészen tompa berregést, a kapcsolótáblák közelében pedig valami transzformátor alig hallható zümmögése vegyül a fényszórók meleg légáramlatába. A színész nő bájos mosollyal néz oldalt, mert onnan lép felé a bonviván, aki a feléje nyújtott kéz fölé hajol és... váratlanul töri meg a csendet a szócsov hangja: „Megállni!“ „Ujra!“... A felvétel közben véletlenül előre-eső hajfürt miatt előlről kell kezdeni a jelenetet. A fodrász fésűjével azonnal középre lép, a maszkmester téglaszínű pudert nyom, amacsával a felcsillanó verejtékre. Pár perc múlva megint mindenki a helyén, éppen úgy. „Indít!“ — „Indít!“ — hangzik válaszul a hangmérnök hangja, „Felvétel!“ — „Felvétel!“ — felel a hangszóró. Folyik a jelenet. — Azután újra és újra megismétlik, egyszer jobbfelől, majd szemben felvéve, most kalappal a szereplő fején, azután kalap nélkül — és, majd ha hónapok múlva az egyik elsőhetes filmszínház darabjában valaki vásznon látja a rövidke jelenetet, nem is gondolja, milyen sok munka és költség eredménye az.

Tájékozottabb hallgatóim már első mondataim hallatára bizonyára gyanakodtak, hogy ami így készül, az bizony nem lesz oktatófilm! —

Hát persze, hogy nem az. De majd így kedves gyanakvó hallgatóm is talán élesebben fogja látni: mi a különbség a szórakoztató műsorfilm és az oktatófilm között?

A multban már volt alkalmam arra, hogy az iskolai film mivoltáról és felhasználásáról kedves hallgatóimnak így az éteren keresztül beszámoljak. Ha van, aki emlékszik arra, tudja, hogy a legtöbb magyar iskolában ma már tanítási óra anyagát filmen is végignézik a tanulók a tanterem vásznán, hogy a tudás elsajátítása eredményesebb és könnyebb legyen. Ez alkalommal szeretném elmondani: *hogyan is készül ez az oktatófilm?*

Azon kell kezdenem, hogy a műsorfilmnek azt az óriási készülségét, amit néhány odavetett mondattal igyekeztem érzékeltetni az imént, az oktatófilm készítése körül hiába keressük, nem találjuk meg. Nemcsak mert az ilyen felkészültségre — a dolog természetéből kifolyólag nincs is szükség, hanem azért is, mert az oktatófilmek készítésének bizonyos mértékig a rendelkezésre álló költségek is határt szabnak. Nincsenek nagy pénzesportok, nincs részvény és üzleti lehetőség, mert az oktatófilmre, mint közérdekű kulturtényezőre, csak — *áldozni lehet*. De van helyettük magyar szellemi erő, tudomány, technikai készség, önzetlen szorgalom és a kicsivel bálni tudó ügyes gazdálkodás, valamint — nem utolsó sorban — *nevelői érzék is*.

Bámulatos teljesítmény, amit gazdagnak nem mondható országunk az oktatófilm terén felmutat. Hogy ez az állítás nem a hazafias önzés eredménye, annak igazolására csak a következőt említem meg. Európa egyik leghatalmasabb országában a filmügyek hivatalos lapja *Magyarország utat mutat* cím alatt a magyar filmoktatásról így ír: *Magyarországot, a nagy síkságok országát, dunamenti vidám fővárosával a tanítófilm úttörői közé kell számítani.* És ezt mondja: *... az eredmény csak dálatra méltó például szolgálhat arra, hogy egy szűkös anyagi forrásokkal rendelkező kis ország is mit érhet el.*

Bátran helyesbíthetem tehát ismertetésem címét így: *Hogyan készül a magyar oktatófilm?*

Pedagógusok, tanárok, tanítók gyakorlati tanításaik közben sokszor érzik, hogy tanítványaik lelki gyarapításában a mondott szó gyenge eszköz. Ugy látják, hogy az isko-

lában valamit szinte hiába magyaráznak: *a gyermek, aki az új fogalmat sohasem látta még, nem tudja azt helyesen elképzelni.* Vagy ha elképze- li, nem marad a fejében: hamarosan elfelejti. Ilyenkor a tanár, vagy a tanító *a szemléltető eszköz- kökhöz folyamodik:* képet, térképet hoz be tanítványainak, a táblára rajzot készít, kísérletekben mutatja be a kérdéses jelenséget, vagy ha te- heti, kirándulásra viszi az osztályt oda, ahol szemével is láthatja a gyermek mindazt, amit meg kell ér- tenie. Ámde a kép élettelen, a tér- kép szemlélete a tanuló számára nem vonzó, a kirándulás legtöbbször lehetetlen és drága, *a mondott szó pedig gyakran nyom nélkül el- röpöppen.* Bizony, a mi iskolás ko- runkban rengeteg ilyen és hasonló eset adódott. Csak alig néhány esz- tendéje annak, hogy ezek a bajok megenyhültek: ma már az iskolák tulnyomó részében a tanár, vagy ta- nitó kezében ott van a *mozgóké- p,* mely az órán, az osztályteremben lévő vásznon perog, a tanulók előtt. Megmutatja azt, amire éppen szük- ség van, elviszi az osztályt akár Japánba, vagy Karthagóba, feltárja a mikroszkóp csodás világát és elő- varázsolja a gyárak zugó géptermeit, aszerint, hogy milyen óra van és a tantárgynak milyen részlete követ- kezik.

Világos tehát, hogy az *oktatófil- mek nem készülhetnek valamely hi- vatásos filmgyár falain, vagy kerit- ésén belül.* Bizonyára vannak hall- gatóim közül, akik látták, mikor egy egy közérdeklődés terében álló ese- mény színhelyén ott terem a film- operatőr. Lencseszemével mindent megles, hogy néhány nap múlva még a távoli vidékek lakóinak is tudtul adja a történeteket a filmhira- dó, még pedig sokkal élethűbben, mint a mondott szó, vagy a nyom- tatott betű. Nos, fogadjuk el *egyel- lőre azt, hogy az oktatófilm születé- se nem annyira a játékfilmek, mint inkább a filmhíradók elkészüléséhez hasonlít.* De csak egyelőre. Mert ha csak az alkalomszerű lefényképe- zésről volna szó, akkor előadásom- nak ez volna utolsó mondata. Hogy azonban a korai örömmek útját áll- jam, be kell vallanom: amíg a ké- szülő oktatófilm eljut odáig, hogy a felvevőgép berregni kezd, *a meg- valósulás útja igen rögzös és nagyon- nagyon hosszú.* Mondjuk, hogy ak- kora, mint amit annakidején boldo- gult Endresz György óceánrepülőnk- nek kellett megtennie, amíg Ameri-

kából Bicskéig jutott el. Onnan né- hány tíz kilométer volt hátra Buda- pestig. Persze, az út legelején az út- vonalat kellett megállapítani.

Igy áll a dolog az oktatófilmmel is. Ennek útja akkor kezdődik, mi- kor a tanár, vagy tanító megállapít- ja azt, *hogy milyen órán, milyen tanítási anyag szemléltetésénél vol- na szükség a filmre.* A téma kivá- lasztásánál elsősorban azok az anya- gok jönnek számításba, amelyek a tanításban fontosak és így érdeme- sek arra, hogy a filmezés hatalmas költségét rájuk fordítsák. De ez a feltétel még nem elég. *Mert nem minden téma alkalmas arra, hogy belőle film készüljön.* Nagyon sok- szor a tanítási anyag természete ki- zárja a filmszerűség teljes keresz- tülvitelét. Ez azt jelenti, hogy a tár- gyat néha könnyebben, tárgyilago- sabbban fejezi ki a szó, mint a moz- gókép, vagy pedig csupán egyszerű képsorozatot, mozgásban levő fotog- rafiákat adhatnánk. A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy a *leg- több tantárgy iskolai tanításában vi- szont hiánypótló a film.* Így első- sorban a földrajz, a növény-, állat- és ásványtan, néprajz, egészségtan, stb. egyes fejezeteinek filmre-írása a legkézenfekvőbb. Ezek tárgyalása során ugyanis nagyon sokszor tá- maszkodhatunk a filmre, mint a ta- nítás tengelyére és gördíthetjük to- vább rajta a tanítványok ismereteit, különösen ha a szemléltetés ki van zárva.

Mindenekelőtt tehát a film gondo- latmenetének, tervének kell elké- szülnie. Ezt, az ú. n. *szűzsé-t, neve- lőkből és szakemberekből álló bi- zottság bírálja felül.* Ha a terv ezen a szűrőn szerencsésen keresz- tüljutott, újra át kell dolgozni: elő- kell készíteni a felvételhez. Az így származó kézirat tartalmazza a cse- lekménynek jelenetekre való fel- osztását, a képbeállításokat, techni- kai és esztétikai utasításokat az ope- ratőr számára, a felvétel sorrendjét, a feliratok szövegét és még sok mást. Neve: forgatókönyv, vagy: scená- rium.

Mikor a film forgatókönyve elké- szült, *ezt újra pedagógusokból és szakemberekből álló bizottság bírál- ja felül.* Ez a második szűrő. Ha raj- ta a scenáriumnak sikerült átjut- nia, következik a felvétel. Azaz, hogy előbb más. Azt a helyet, ahol majd a filmfelvételeket kell készí- teni, *előzően pedagógus szakember- nek kell bejárnia.* Ő határozza meg a forgatókönyv alapján, hogy me-

lyik jelenetet mikor, honnan és mi módon kell lefényképezni, hogy a film a tanításban megkívánt legjobb eredményt adja. Idő-, költség- és nyersanyagpazarlás volna, ha a scenárium jóváhagyása után azon- nal a felvevőgépet küldenénk ki a helyszínre. Az csak akkor kerül oda, amikor a tájékoztató bejárás már befejeződött. A filmoperatőr, három- lábú nehéz állványára csak ezután szereli rá felvevőgépét. Mellette ott a pedagógus és most már *egymás munkáját kiegészítve,* irányul rá a lencse az állatra, növényre, vagy tájképre, úgy és addig, ahogyan a majd elkészülő felvételektől a le- hető legeredményesebb tanítás szem- pontjai megkövetelik. Felvétel köz- ben a különböző lencséknek, szín- szűrőknek és egyebeknek bőven akad dolguk, mert hiszen a képnek nem csak a tanítás tekintetében, ha- nem technikai kivitelben is kifogás- talanoknak kell lenniök. Megtörté- nik bizony, hogy a képek jósága ér- dekében ugyanarra a helyre kétszer- háromszor kell elutazni, mert elő- szőr a felvétel közben megeredt az eső, vagy a megvilágítás nem jó, máskor a tárgy nincs abban az ál- lapotban, amire éppen szükség vol- na. Bár az iskolákban mindenütt a 16 mm-es keskenyfilm használatos, az eredeti felvétel legtöbbször mégis széles, 35 mm-es szalagra készül. Ez — a tapasztalatok szerint — jobban biztosítja a pontos munkát, az eset- leges hibák csekélyebbek. *Tudni kell még, hogy az oktatófilm nem hangos, hanem némafilm.* Szintén kül- és belföldi tapasztalatok, meg a nemzetközi oktatófilm-értekezle- tek egyöntetűen megállapítják, hogy *a néma-filmmel való tanítás az is- kolákban általában eredményesebb.* Van ugyan már országunkban is né- hány hangos oktatófilm, de a *film- oktatás belátható ideig még a néma- film mellett marad.* Éppen ezért a felvevőgép mellett nem látjuk ott a mikrofont, mint a játékfilmfelvéte- leknél. Ehelyett annál fontosabb, hogy az előkészítő jelenet ne legyen megjátszott, vagy mesterkél, még ha a természetes jelenséget csak nagy türelemmel tudjuk is kivárni. Természetes, hogy a felvétel helyén, ha arra alkalom van, nemcsak az éppen készülő egyetlen filmhez, ha- nem másikhoz is forgatnak felvéte- leket, amik valamely más témában használhatók.

A felvevőgépben lepergett filmte- keréseket a *laboratórium* veszi mun- kába. A kidolgozó laboratórium

munkája nemcsak abban áll, hogy a negatívot előhívja, arról az első játszásra alkalmas, ú. n. munkakópiát készíti el. Az előhíváson, kidolgozáson kívül sok finomság, ötlet és probléma megoldása vár a laboratóriumra. Sokszor itt dől el, hogy a képnek nem kívánatos háttere, vagy zavaró előtere elmaradjon, hogy két különböző felvétel észrevétlenül egymásba átmenjen, hogy a kép kelő pillanatban a vásznon elhomályosodjék, vagy világosodjék, stb. A legelső kópiát, amint a laboratóriumból kikerült, ú. n. próbavetítésen levetítik, azután a sikerült felvételekből a forgatókönyv előírása alapján a megfelelő részeket összeválogatva, sorrendbe ragasztják. Meit talán mondanom se kell, hogy a felvétel nem ugyanolyan sorrendben történt, ahogy azt a kész film-ben fogjuk látni, hanem az eredeti negatívon követlenül egymásután következnek az egy helyen készült felvételek, még akkor is, ha az egyik a kész film elejére, a másik pedig a végére fog kerülni. A jelenetek helyes sorrendbe-állítása a vágómester: a cutter feladata. Kifinomult érzékével ő határozza meg a jelenetek végleges hosszát. Nagy türellemmel vizsgálja a filmszalag végtelen kockasorát és eldönti, hogy az egyik jelenet melyik mozdulata után következze a másik és a szemlélőben minél világosabban, szebben, érdekesebben keltse azt a hatást, amit a scenáriumíró eszményien elképzelt. A vágómesternek fontos munkáját talán eléggé igazolja, ha megemlítem, hogy azt a műsorfilmet, amit a mozilátogató közönség rossz film-nek bélyegezett, néha valamilyik ügyes cutter újra átdolgozza és az így újra átdolgozott film nem ritkán óriási sikert arat. Szintén a vágó feladata, hogy közben a laboratóriumban elkészült feliratszalagokat és trükkrajzos részeket is a megfelelő helyre illessze.

És ha már a feliratról volt szó, megemlítem, hogy annak szövegét a scenáriumíró bár előre megadta, csak a kész felvételek próbavetítése után lehet véglegesen megállapítani. *Lényeges követelmény, hogy az oktatófilm felirata kevés szóval a lehető legtöbbet mondja, fokozza a szemlélőben az érdeklődést, hatása nevelő legyen és megfelelő helyen alkalmazzuk.*

A másik dolog, amit említettem, a trükkrajz. Valószínű, hogy a legtöbb mozilátogató emlékezik a népszerű Miki egér-filmekre, a hét tőc-

pe rajzolt alakjaira és hasonlókra. Az ilyen rajzfilmek ma is a közönség körében kedvelt kísérő-műsorai mozgóképszínházaknak. Hasonlóak az oktatófilmekben is vannak. A képek szemünk előtt rajzolódnak fel a vásznonra, vagy a rajz mozogni kezd, mintha élő tárgy fényképe volna. Csakhogy az oktatófilmek trükkrajzaiban fejlődő szervezetek gépalkatrészek, gyártási eljárások a szereplők, térképek, tudományos vázlatok rajzolódnak fel a tanterem vásznára. A trükkrajzok elkészítése nagy szakértelmet, a végletekig menő pontos munkát igényel, azért, mert a filmszalag majdnem minden egyes kockájához külön rajzot kell készíteni, azután azokat a megfelelő sorrendben külön-külön lefényképezni. Ha most meggondoljuk, hogy az oktatófilmek minden méterén 132 képecske van, a trükkrajzok pedig nem ritkán 8—10 méternyi filmet igényelnek, elképzeltethjük, hogy mily nagy munka szükséges ahhoz, hogy elkészüljenek. De megéri a fáradságot, mert ezekből a tanuló néhány másodperc alatt olyan dolgokat ért meg, amit többórás magyarázat után is csak homályosan tudna elméjével felfogni.

Sok apró-cseprő fogás van még, amit az oktatófilm felhasznál, hogy a tanuló munkáját könnyebbé, a tanulást aiaposabbá tegye. De a felsorolás hosszadalmas. Bennünket ezeknél most jobban érdekel, hogy mi lesz a scenárium alapján összeállított, feliratokkal és egyéb kellekkel ellátott képszalag sorsa? Mert ne higyük, hogy ezzel az oktatófilm el is készült! Ha a forgatókönyv felülbírálatát szűrőnek neveztem, akkor ami a filmre ezután vár, az valóságos lepárolókészülék. Az oktatófilmnek látszólag kész legelső példányát ugyanis levetítve, alapos vizsgálat és megvitatás tárgyává tesszük az erre a célra összehívott bi-

zottsági ülésen lévő tudósok, tanárok és szakemberek. Bizony nem ritka eset, hogy az alapos vizsgán a film elbukik és részben, vagy egészben átalakítva, esetleg új részletek lefényképezése után újra kell a szigorú urak előtt jelentkeznie. De ha végül megfelelt, az oktatófilmen többet változtatni nem kell.

A kultúrállamok területén azonban semmiféle filmet se szabad bemutatni cenzúra nélkül. Az oktatófilmek cenzúráját a kormány által létesített *Oktatófilmek Országos Bizottsága* végzi el. Ez az utolsó szűrő és csak ezután szabad a filmet az iskolákban bemutatni. A film megkapja útlevelét, amelynél hivatalos engedély alakjában minden filmdoboz belsejébe kerül. A vizsgálatokon szerencsésen átesett film negatívját ugyanis a laboratórium a jóváhagyott pozitív példány szerint pontosan összeállítja, egyberagasztja és belőle 10—15, sőt sokszor több másolatot készít. Ha az eredeti negatívfilm széles: 35 mm-es, azt természetesen nemcsak egyszerűen lemásolni, hanem az iskolákban használatos 16 mm-es szélességű anyagra keskenyíteni kell.

A kópiák elkészültével mi is elérkeztünk az oktatófilm megvalósulásának végéhez. A film elindulhat útjára, az ország minden iskolájába, hogy másnapra, vagy harmadnapra talán valamelyik határszéli városkában pereghessen, amikor ott valamelyik tanár a tanításban éppen sorrakerülő anyag feldolgozásába kezd bele. Az iskola padjában a gyermekek már nagy érdeklődéssel várják, ott, ahol a pár négyzetméternyi fehér vászon fog lekötni minden figyelmet, hogy a műveltség várának újra egy építőkövét lopja bele a fejlődő lelkekbe. Az óra után pedig a tanár, vagy tanító jelentést küld a központi filmszervezetnek arról, hogy a kívánt tanítási eredményt a filmmel mennyire sikerült elérnie. Az ország nevelőinek tapasztalatai ezáltal a később elkészülő oktatófilmek javára válnak.

Látjuk, hogy készítése nem ipar, hanem tudományos munka, amelyben a filmművészet, esztétika, valamint a filmezés többi segítőtársa is szóhoz jut a szaktudomány mellett, de a megvalósulás feltételeit legelső sorban a tanítás és nevelés követelmény szabják meg. De örömmel állapíthatjuk meg azt is, hogy nemcsak az olimpiai küzdőporondon, hanem a kultúra terén is kitűnőt alkot a magyar.

Most jelent meg! A SAJTÓKAMARA

A vonatkozó összes rendeletek és törvényszakaszok egységes szerkezetben, betűsoros tárgymutatóval.

Összeállította: Dr. Volenszky Béla
Ára P 2:50 (lehet bélyegekben is).

Kapható: a FÖNÖKÖK LAPJA kiadóhivatalában Bpest. V., Pozsonyi-u. 12.

Repülőfilmek bemutatása Rómában

Az elmúlt hónapban zajlott le tudvalevően az a páratlan érdekességű világkongresszus Rómában, ahol 300 úgynevezett légi-újságíró gyűlt össze a föld minden részéből. A repülő-sajtó első világkongresszusa alkalmából minden bemutatásra került, ami kapcsolatos a repüléssel, főleg pedig az olasz repülőkultusszal. Így elsősorban egész sereg repülőfilmet vetítettek le az egybegyűlt 300 újságíró előtt. Az erről szóló érdekes tudósítást a *Nemzeti Újság*-ból vesszük át, amelynek hasábjain Aradi Zsolt az alábbiakban számol be a színrekerült repülőfilmekről:

Egészen nagyszabásúnak kell mondanunk a harmadik kiállítást. Négy estén keresztül kizárólag a repüléssel foglalkozó filmeket adtak elő Róma legnagyobb mozijában. Olasz, német, angol, francia s más produkciók. Ez a filmbemutató olyan érdekes volt, hogy minden egyes darabjáról be kell számolni. Négy estén keresztül voltak elosztva a most felsorolandó filmek. Elsőnek az olasz filmiroda (Luce) egy híradóját láttuk. Rövid bemutató volt az aktuális repülésekről. A második az Ufa produkciója „Tengerentúli repülés” címmel. A német délamerikai légi vonalák ismertetése volt, felejthetetlenül szép képekkel, különösen Buenos-Ayresről, Montevideóról és Rio de Janeiróról. A „Conquete du ceil”, a francia filmgyártásnak valóságos remeke s a rendezés az ötletesség igen magasrendű teljesítménye. Ez a film ugyanis bemutatta a repülés egész történetét azóta, hogy filmfelvevőgéppel is dolgoznak a világon. Megelevenedett Farman, Bleriot repülése a csatornán át, Chavez elindulása az Alpok felé, Voisin és a Wright testvérek és sok-sok más történeti esemény. A következő kép angol „Sydney East Bound”, az Imperial Airways ausztráliai útvonáról. A „Vol a Voile” ismét francia volt, a motornélküli repülés valóban lelkesítő bemutatása. „Lotsen der Luft”: a német; „Wings over an empire” az angol repülés fejlődéséről készült film gigantikus arányokban. „La fregata del cielo” olasz produkció. Hasonló ez a film az oly nagy sikert aratott „Los rovios de la Muerte”-hoz, mert támadó és védekező légi harcot mutat be. Egyáltalában mindig az olasz képek voltak azok, ahol láttuk a repülés egész harci jelentőségét is. „Berlin-Rom” német film, a két főváros közötti napi járatot népszerűsíti. „Parachute” francia film: mint a zsákok, úgy ugráltak ki a gépekből az ejtőernyős repülők. Ez a film az ejtőernyő „szimfóniája”. „Sieger des Friedens” német film, a békés utasrepülés biztonságának bizonyítása. „Atlantique du Sud”, a francia transzocéáni, délamerikai és indochinai útvona-

lak bemutatása. „Vertigine” olasz film: a nagy magasságból való bombázás technikáját, módját és hatását mutatja be. „Berlin—Barcelona” német, utazás-népszerűsítési film. „Piloten der Luft” ugyancsak német. „Watch and ward in the air” angol; a repülők ki-

képzését ismerteti. „Le fregat du ceil” francia, hasonló az ugyanolyan című olasz filmhez. Amint látjuk, bőséges és eredeti program. A németek filmjei a biztonságot érzékeltették, az olaszoké a levegő harcait mutatták be, az angoloké hatalmat akart érezettni s a franciáké magát a levegőt próbálta érzékeltetni.

A film kapcsolata a rádióval és a televízióval

Szemelvények Kilián Zoltán „Rádióesztétika” c. művéből

Nemrégiben igen érdekes kis könyv jelent meg *Rádióesztétika* címen Kilián Zoltántól, aki egyik legregibb és legalaposabb ismerője és művelője a rádióknak. A könyvből bennünket főleg a film érdekelt, amelynek kapcsolatairól a rádióval és a televízióval az alábbi nagyérdekes megállapításokat olvashatjuk Kilián Zoltán könyvéből:

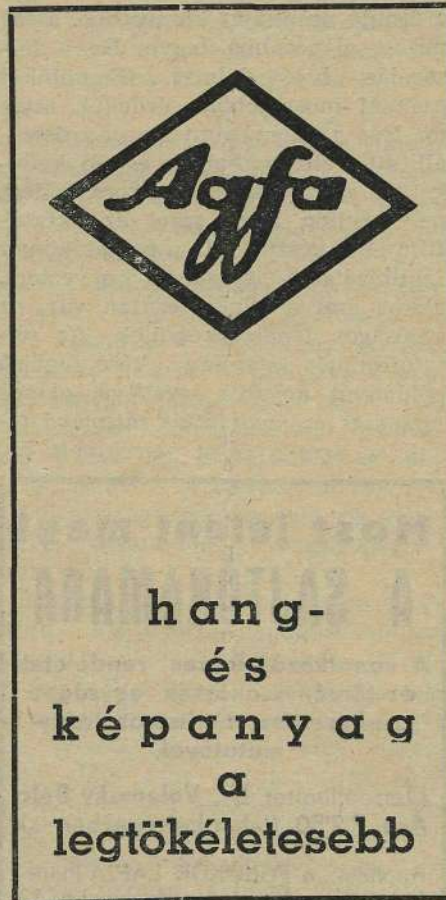
Film és rádió

A film nem tudott tartós kapcsolatot teremteni a hangrádióval. Eleintén próbáltak moziból is közvetíteni, e kísérletek azonban egyrejobban gyérültek a tapasztalatok folyamán; ma csak a filmek zenéi és dalai jutnak rádió-

mikrofon elé, ezek is inkább lemezen. Sok külföldi rádióban rendszeresen megbeszélik a hét filmjeit, ez a műsor-szám bizony reklámizú gyakran, akár a napilapok filmrovata. Nagy szerepe van a filmnek, a hangosképrádióban, a televízióban.

Film és televízió

A televízió és film kapcsolata nagy lesz. Maxis az, hiszen a televízió hírszolgálat a lényegében a mozi filmhíradója. Emellett a legkényelmesebben és mégis igen tetszetősen úgy intézheti el a televízió a műsoradás gondját, ha hangosfilmet közvetít, amint ma a hangrádió hanglemezekkel dolgozik. A film tehát ugyanazt a szerepet tölti be a televíziós konzervek dolgában, amit a hanglemez mostani rádiókonzerv szerepében. A filmgyártók természetesen csak igen nagy jogdíjért bocsátanák rendelkezésre filmjeiket, sőt a mozisok féltékenysége miatt egyáltalán nem adnák meg a rádióközvetítés jogát. A rádiótársaságok havi bevételei kisebb országokban azonban el sem érik valamely nagyszabású film előállítási költségeit, honnan vegyenek tehát olyan filmeket, melyeket a mozik elkényeztetett közönsége megszokott? Nemzeti műveltségük szolgálatára kötelezett rádiók televíziózhathatnak-e idegennyelvű világfilmeket? A rádiószakemberek nem nyilatkoznak mind szívesen a televízió jövőjéről, mert az elmondottakból is kitetszik, hogy a penzügyi és jogi kérdések irdatlan torlaszai emelkednek a rendszeres és országos televíziós műsor-szolgálat elé. A mozi tulajdonosok s általában a filmesek azt hiszik, hogy amint a mozi elintézte minden országban a vidéki színjátszást, őket is elsodorja a minden család házi mozija, a televízió. A rádiósok feleletül a rádió meg a hangversenyterem, a rádió meg a színház esetét tárják elébük: a rádióban nevelődött új zenekedvelő közönség valamennyi értékes hangverseny jegyeit elkapkodja s az operaházakat szüntől megölti; a rádióközvetítés a tapasztalatok szerint fokozza, sőt megszerzi a darab sikerét. Ilyenformán tehát a televízióban látott filmeket a közönség moziban is megnézné.

Párisi levél

1939. július elején.

Mintha csak a budapesti New York-kávéházban ülnek a Champs-Elysée nagy tükrös kávéházában, úgy nyüzsögnek, járnak-kelnek körülöttem a magyar filmek. Hangosan beszélnek, suttognak, írásokat lobogtatnak, titkolóznak, hogy jaj, a másik meg ne tudja: mi járatban vannak. Pedig igazán nem nagy művészet kitalálni, mit akarhat ma egy aktív budapesti filmes Párisban. Igaz: film van rengeteg, szaladgálnak is érte össze-vissza. Mindenkinek a tarsolyában van egy-egy készülő filmről valami írás, szereposztás, sőt előzetes szerződés is. Mindenki tudja azonban jól, hogy úgynevezett komoly üzletet csak az igazán kiemelkedő nagy filmek jelenthetnek. Az igazi harcok tehát ezek körül a filmek körül fejlődnek ki.

Bármennyire tiltakoznak is, mindössze 3—4 kiemelkedő filmet találunk. Ennek a nyomában dühöng az ostrom. Mindenki ezt a néhány filmet akarja Magyarországra részére megszerezni és mindenki tisztában van vele, hogy például a francia piac nagy szenzációja, a VII. Edvárd és korát tárgyaló „Entente Cordiale” és a „Victor France” című film minden körülmények között folytatni fogja külföldi siker-útját.

A francia filmek között egyetlen komoly vetélytársa van ennek a filmnek s ez a „La Brigade Sauvage” (Vérbrigád) Charles Vanel, Trubeckoj herceg, Eliset Lamvel parádés filmje Marcel L'Herbier rendezésével. Valóságos hadijelentések érkeznek a Colyséebe, ahol ülök, hogy ki szerezte meg a filmet Magyarországra. Legnagyobb sajnálatomra egyiknek sem tudok hitelt adni, mert mindenki féltéglával vergeti a mellét, hogy övé lesz a film.

Harmadiknak sorakozik fel a „Bête Humain” (Állat az emberben), Zola regényének tökéletes filmváltozata. Ezt a filmet minden vevőjelölt megnézte, de információim szerint komoly vételajánlatot senki sem mer tenni, mert a film erősen cenzurailles és azt valamilyen módon jól tudjuk, hogy egy betiltás veszélye alatt filmet Magyarországra hozni nem olcsó mulatság.

Alig kezdték el a forgatását Charles Boyer új filmjének, a „Corzikai” című nagy attrakciónak, máris egész rajja lepte el a film eladóinak irodáját. Ezúton üzenem a nemes vetélkedőknek, hogy kár a fáradságért, a film már fix kezekben van. Nem mulaszthatom el megjegyezni, hogy a nemes vetélkedés a vetélkedőknek nem kevés pénzébe kerül, mert azzal az igyekezettel, hogy egymást megelőzzék, felverik a francia filmek árát, sohase szűnve meg az egymást való licitálásban.

Ez történt egy nem francia film megvételével kapcsolatban is. Tudomásunk szerint Budapesten is történt néhány filmes, aki mind azzal dicsekszik, hogy

már megvette és megszerezte Franc Capra, a Columbia nagysikerű rendezőjének, az „Ez történt egy éjszaka” és a „Mr. Deeds” című filmek alkotójának új filmjátékát, „You can't take it with You” (Nem viheted magaddal) című Jean Artur, Barrymore, Mischa Auer Stewart filmet. Ez a film tartja lázban az egész világ érdeklődését, mindenütt hónapokig játszik, Londonban 9 hónapja fut, Párisban 6 hónapja. Csak a „Hófehérke és a 7 törpe” sikerével lehet összemérni a film erejét. Mindenesre irigyelem azt, akinek ez a film fogja a zsebéit duzzasztani, mert ennél nagyobb üzleti esély az egész szakmában nincsen. Kíváncsian várjuk, hogy a Columbia agilis igazgatója, Nick Peery kinek és milyen feltételek mellett fogja ezt a világsílgert eladni. Egyébként a Columbia végleg letelepedett Párisban, egy egész házat bérelt és beállt a négy nagy amerikai cég: a Metro, Fox, Paramount és Universal mellé. A Columbia európai igazgatója egyébként magyar származású.

A magyar filmszakma tagjai Párisban tudták meg a szenzáció számba menő hírt, hogy Földes Lajos, a Para-

mount volt igazgatója, aki jelenleg az Universalnál van, olyan karriert csinált, amire még nem volt példa a magyar filméletben. Az európai kontinens vezérigazgatója lett. Csak Franciaország, Olaszország és Spanyolország nem tartozik hozzá. Páris lesz a székhelye s ahogy őt ismerjük, minden tekintetben segítségére lesz a hozzá forduló magyaroknak.

Örömmel regisztrálom egy másik honfitársunk, Mohos úr karrierjét, az Intercontinentale igazgatóját, akinek virágzó export-irodája szívesen áll tárva-nyitva minden Párisba jövő magyar számára, sőt kisebb-nagyobb hi-telekkel is rendelkezésére áll a Párisban üzletet kötni akaró magyaroknak.

Nézzünk csak körül a kávéházban: ki van még itt. Az egyik asztalnál igen hangosan vitatkozik a Harmonia-film és a Művész-film. A szomszéd asztalnál a régi gyártók. Esméket cserélnek, egész hangosan diskurálnak Indig Ottó és Vajda László. Vitéz Miklós és felesége, Ábrahám Pál és Antal József tarkítják még a színes tömeget. Nem is merek átnézni a szemben lévő Marignan kávéházba, mert ott újabb magyar inváziókról kellene beszámolni.

Csak egy bizonyos: a magyarok ott kint se alszanak.

Egy pesti filmes.

KULTÚRFILM

Filmvetítés a Mezőgazdasági Kongresszuson

A július hónapban Budapesten megtartandó VI. Mezőgazdasági Iparok Nemzetközi Kongresszusán a m. kir. Külkereskedelmi Hivatal két új kultúrfilmmel mutatkozik be. Az egyik a magyar tejjgazdasággal foglalkozik. Ez a film ismerteti a világhírű magyar tehenészeteket, a tejnek hosszú és állandóan ellenőrzött útját a termelőtől a fogyasztóig, a vaj készítését, a kivitelre kerülő vaj készítését, a kivitelre kerülő vaj állami ellenőrzését, a sajtgyártást és végül érdekes képekben mutatja be a tejnek, mint ipari nyersanyagnak fontos szerepét, a kazeingyártást, melyet kevesen ismernek.

A filmhez Cserépy László rendezésében Somkúti István készítette a felvételeket és Rajter Lajos szerezte a zenét.

A második hatalmas kultúrfilm egy előkelő vacsora keresztmetszetében mutatja be a magyar mezőgazdasági iparokat. A közel 900 méteres film felöleli a magyar malomipart, a cukoripart, a konzerv-, sör-

és malátaipart, valamint a szeszipart.

Az eredeti összeállítású film felvételeit Cserépy László rendezésében Megyer Tibor készítette, a zenét Jeszenszky Gyula dr. szerezte.

Magyar kísérőfilmek

Ismeretes a kormány múlt hónapban megjelent új rendelete, amely szerint a kísérő-filmeket is bemutatató mozik ebbeli műsoraiknak legalább 30%-át Magyarországon, magyar nyelven gyártott ismeretterjesztő filmekből tartoznak beszerezni, alább felsorolunk néhány ilyen kísérő kultúrfilmet, amelyek a Magyar Film Irodában készültek, cenzurális kötelezettségüknek eleget tettek és rögtön műsorra vehetők:

A magyar ló,
Szarvasmarhatenyésztés Magyarországon,
Juhtenyésztés,
Sertéstenyésztés,
A magyar gyümölcs,
A magyar bor.
Vadászat Magyarországon,
A magyar vad,
Magyar baromfitenyésztés,
Magyar kohászat és gépipar,
Magyar gépipar,
Magyar villamosipar,
Magyar textilipar.

HIVATALOS RÉSZ

FILMKAMARA

BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 63

TELEFÓN: 113-305

Közös választmányi ülést tartott július 3-án a Kamara és ez alkalommal a július 10-iki közgyűlés előkészítésével kapcsolatos ügyek kerültek tárgyalás alá. A közös választmányi ülés többek között letárgyalta a 6090/1938. M. E. sz. rendelet előírásának értelmében készült *kamarai fegyelmi ügyrendet*, melyet kevés változtatással elfogadott. A fegyelmi ügyrend — vitéz *Gallay Béla* dr., a Kamara ügyészének gondos jogi munkája — a következő fejezetekből áll: Fegyelmi vétség, A fegyelmi bíróság hatásköre, Panaszok és feljelentések elintézése, Felügyeleti vizsgálat, Vizsgálóbiztos, A fegyelmi eljárás megindítása, A fegyelmi bíróság és ülései, Tárgyalási jegyzőkönyv, Tanácskozás és szavazás, Tanácskozási jegyzőkönyv, A fegyelmi bíróság határozata, Határozatok végrehajtása, Fellebbezés, Felfolyamodás, Ujrefelvétel.

A közös választmányi ülés a kamarai számadások felülvizsgálására a következő számvizsgálókat küldte ki: Szalontai Kiss Miklós, Sárosi Szüle Mihály és Juhász Andor.

Választmányi ülés. A filmfőosztály július 4-én választmányi ülést tartott, amely a július 12-én tartandó filmosztályi közgyűlés tárgysorozatával és folyó ügyekkel foglalkozott.

Tagfelvétel. A július 4-iki választmányi ülés a következőket vette fel tagul: I. csoportba: *Arató Zoltán* dr., II. csoportba: *Novák Géza*. *Kemény Gábort* (eddig dramaturgygyakorlatos volt) átminősített rendszer tagként az I. csoportba.

Származási okmányaiknak sürgős beküldését kéri a titkári hivatal azoktól az annakidején az előkészítő bizottság által felvett tagoktól, akik okmányaikat törzslapjaik mellől időközben bármilyen oknál fogva elvitték.

Tagsági díj fizetés. A Kamara titkári hivatal ezúton is felhívja a szerződésben nem lévő kamarai tagokat, hogy a havonként esedékes minimális

tagdíjakat (havi P 1.50) minden hónap 5-ig a Kamara pénztárába befizetni szíveskedjenek. Pénztári órák minden hétköznap d. e. 10—2-ig. A tagdíjbefizetés pénzesutalvány, vagy csekklap által is eszközölhető, de a postai kézbesítés, illetve a postata-

karékpénztár által felszámított kezelési díjat (10 fillér) az átutalt összeggel együtt be kell fizetni. Csekk útján történő átutalásokat a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület — Budapest, 938. sz. csekk számlára lehet befizetni.

KESKENYFILM

Hátráltatja-e a normalmozikat a keskenyozit?

Az OMME közgyűlésén elhangzott rendkívül érdekes és lapunk más helyén már méltatott titkári beszámolója örömmel üdvözölte az elmúlt évben megindult vidéki hangos keskeny mozik felállítását, mint a magyar kultúra legújabb terjesztőjét, amelyben a filmnek, mint jelentős kultúr és nemzetnevelő tényezőnek újabb hivatalos elismerését könyvelte el.

A keskeny mozik felállítását mi is igen jelentősnek tartjuk s örülnünk, hogy az OMME közgyűlésén ilyen szépen emlékezett meg a titkári beszámoló a magyar film- és moziszakmának erről a sokatígérő ujoncáról. Éppen ezért rá kívánunk mutatni a beszámolónak arra a mondatára, amely szerint ezeknek a keskeny moziknak létesítése bizonyos mértékig meglátja az OMME tagjainak üzletkörübe eső normál mozipark fejlődését.

A magunk részéről hangsúlyozni kívánjuk, hogy ezt az aggodalmat nem osztjuk. Hiszen keskeny mozik ott létesülnek, ahol normál mozi eddig nem tudott megélni, vagy ahol a mozikultúrát a multban egyáltalában nem is ismerték. Meg vagyunk győződve róla, hogy a keskeny mozik révén terjesztett mozikultúra fokozni fogja az igényeket és idővel a keskeny mozik általal- kulnak majd normál mozivá.

AMATŐRFILM

A Magyar Amatőrfilm Szövetség közleményei

Szerkeszti: DUDÁS LÁSZLÓ
a „Pergő képek” felelős szerkesztője

Amatőrfilmbemutató. A Magyar Amatőrfilm Szövetség június 27-én tőle megszokott nivós előadást tartott, melyen bemutatásra került többek között a *Lillafüredi Filmhétről* készült riportfilm is. Az érdekes előadás az *uzsoki ünnepségekről* készített színes filmmel kezdődött, majd *Dudás László Budapest* című művészi keskenyfilmjét pergették, mely gyönyörűen sikerült színes felvételekben mutatta be fővárosunk szépségeit. Ezután került sor a nagy érdeklődéssel várt *Lillafüredi riportfilmre*. A film első fele színes volt, második része fekete-fehér filmmel készült. A rendelkezésre álló kevés anyag mellett bámulatosan jól dolgoztak az amatőrök: a *Filmhét* majdnem minden kiemelkedő eseményét megörökítették. Megelevenedett előttünk a filmbál, a divatbemutató, a Hámori-tavi ünnepség, a *Filmhét* vezérkarával és összes résztvevőivel. A filmnek nagy sikere volt. Végezetül még a tragikusan elhunyt *Zombory Vilmos Tragédia* című díjnyertes művészi játékfilmjét és az emlékezetes sikerű *Észak felé* című amatőrfilmét vetítették a közönség lelkes tapsai között.

M O Z I

SZERKESZTI: MORVAY PÁL, A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE

MAGYAR MOZGÓKEPÜZEMENGEDELVESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK:Böngészés
a német Filmkamara
évkönyvében

A Reichsfilmkammer megküldötte a Moziegyesületnek 1939. évi évkönyvét, amelyből a következő érdekes adatokat és német jogszabályokat közöljük:

A német mozik bruttó bevétele 1932—33-ban 176 millió márkát tett ki, ezzel szemben a mozik 18 millió

márka adót fizettek. A mozik bruttó bevétele 1937—38-ra 309 millió márkára emelkedett, az adó viszont csak 23 millió márkát tett ki, vagyis a mozik lényeges adómérsékléseket kaptak.

Érdekes az alább következő statisztika is:

Ország neve	Évenkénti mozilátogatások száma	
	fejenként	összesen milliókban
Egyesült Államok	34	4420
Anglia	21	988
Kanada	12	130
Belgium	11	88
Franciaország	8	338
Németország	6	400
Olaszország	6	255
Japán	3	300
Oroszország	2	228

Adataink szerint Magyarországon az összes mozilátogatók száma 30 millió körül lehet, az évenkénti és személyenkénti látogatások száma így 3.

Különösen érdekesek ezek az adatok a magyar filmgyártás eredményeinek értékelése szempontjából, ha tudjuk, hogy a tízszeres látogatószámu Németország filmgyártása háromszor annyi, a nyolcszoros látogatószámu Olaszország filmgyártása pedig alig több filmet produkált, mint a magyar filmgyártás. De megbírnánk az összehasonlítást bármely más országgal is, nem is szólva arról, hogy más országoknak jelentékeny külföldi piaca is van, mi pedig csak magunkra számíthatunk a gyártási költségek előteremtése tekintetében.

A kötelező amétával kapcsolatosan érdekes a német amétarendszer előírásait áttanulmányozni. A német mozik amétában kötelesek

játszani, a kölcsöndíj az adók leróvása után 6000 lakosnál kisebb helyiségekben 30 %, nagyobb helyiségekben legkevesebb 32.5 %, legmagasabb 35 %, természetesen kiegészítéssel együtt. A reprizek kölcsöndíja 27.5 és 30 %

Elsőhetesek	0.90	1.10	1.30	1.50
Nagyobb utánjátások	0.65	0.85	1.05	1.25
Kiseb utánjátások	0.60	0.80	1.—	1.20
Másodhetesek	0.50	0.70	0.90	1.10
További hetesek	0.40	0.50	0.70	0.90

Ezek természetesen minimális helyárak, amelyekbe a páholyjegyek és erkélyek nem számíthatók be. Vasár- és ünnepnapokon minden jegy ára 0.10 márkával felemelendő. A tárgyilagosság kedvéért meg kell említeni, hogy katonáknak munkanélkülieknek, fiatalokéknak bizonyos mérséklések adhatók. A matinélőadások helyárai 25 %

Magyar vonatkozásban az összehasonlítás rendkívül nehéz, hiszen már a fejkvóta folytán 6000 lakosságú helység helyett 12.000 lakosságú községeket kell kiindulási alapul tekinteni, mert a német közönség kétszer annyit jár moziba, mint a magyar. Az adózási adatok arra mutatnak, hogy a német mozik lényegesen kedvezőbb adózási viszonyokat élveznek, mint a magyarok. Az améta-százalékok tekintetében érdekes, hogy a hozzánk közelebb álló Ausztriára vonatkozóan a Kamara a 6000 lakoson aluli helyiségekben 26—28 %-os, a nagyobb helyiségekben pedig 28—35 %-os kölcsöndíjakat állapított meg. Nálunk adókönyvitések helyett újabb adókat vezetnek be és a filmgyártás összes terheit is a mozikra akarják hárítani. Németországban a kiesés terheit az állam viseli!

A helyárakat is szabályozta a német Kamara. Bécsben például a következőképpen:

Mozgóképszínház-kategóriánként azzal, hogy az egyes helyárkategóriák sorrend szerint az összes helyek 30, 35, 20 illetve 15 %-át tehetik ki. Az összegeket márkában adjuk azzal, hogy pengő vonatkozásban ez legalább 50 %-kal magasabb összegeket jelent:

Elsőhetesek	0.90	1.10	1.30	1.50
Nagyobb utánjátások	0.65	0.85	1.05	1.25
Kiseb utánjátások	0.60	0.80	1.—	1.20
Másodhetesek	0.50	0.70	0.90	1.10
További hetesek	0.40	0.50	0.70	0.90

kal mérsékelhetők. A helyárkedvezmények különben tilosak.

A zenejogdíjak tekintetében szintén kevésbé vannak kiszolgáltatva német kartársaink a Szövetkezet tulzott igényeinek, mint mi, magyarok. Ülőhelyenként és évenként a befogadóképesség alapján emelkedő jogdíjat fizetnek. A jogdíj 200 ülés mozikhál évenként és ülőhe-

lyenkint 0.90 márka, és 100 ülőhelyenként 0.05 márkával emelkedik, 1000 ülésnél tehát ülőhelyenként és évenként 1.35 márkában éri el csúcspontját. Ez a kulcs a minden nap játszó mozgósínházakra vonatkozik, a többiek ennek 50, illetve 75 %-át fizetik.

Összehasonlításként: egy budapesti 800 üléses elsődleges mozi fizetne 1000 márkát, azaz 1500 pengőt, nálunk fizeti bevételeinek egy %-át, azaz 4—6000 pengőt. A tárgyilagosság okából megállapítjuk, hogy a német rendszer antiszociálisabb, mint a magyar, mert ott pl. a Royal

Apolló ugyanannyit fizetne, mint a Winkler mozi és egy falusi 300 üléses kismozit felét fizeti egy budapesti utánjátszó vagy másodhetes mozi jogdíjának. Nálunk az arány a falusi mozi javára: egy a tízhez.

Ha mindezekhez az adatokhoz hozzáfűzzük, hogy Németországban a film- és moziszakma összes kérdésében egyetlen hatósági kéz intézkedik, intézkedései éppen ezért szakszerűek és gyorsak, minden okunk meg van ahhoz, hogy irigykedéssel nézzük szomszédkartársaink helyzetét, amely jóval előnyösebb, mint a miénk.

Az Egyesület újabb gyűjtése a Repülőalap, a Magyar a magyarért és a Nyomorenyhítő akció javára

A Mozi Egyesület a múlt év őszén ismeretes — gyűjtést indított a Repülő Alap, a Magyar a magyarért akció és a Nyomorenyhítő akció javára. Ezek eredményeit annakidején az Egyesület lefizette az illetékes helyeken és hirtelileg nyugtázta a beérkezett adományokat.

E három akcióra pótlólag befizetések történtek, melyeknek eredményét alább közöljük azzal, hogy az összegeket az Egyesület az akciók vezetőségéhez juttatta el és az akciók gondoskodni fognak a napilapok útján történő nyugtázásról. A gyűjtések részletes eredményét alább adjuk:

A „Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap” javára befolyt gyűjtés eredménye:

	P.
Bodográfi	25.75
Ezermester	7.21
Kamara	140.—
Rádius	140.—
Royal Apolló	130.—
Scala	195.70
Stan	40.—
Tiszti Kaszinó	36.05
Csepel, Csik	16.—
Esztergom, Kultúr	15.—
Pestszenterzsébet, Corvin	8.24
Pestszenterzsébet, Erzsébet	10.30
Rákosszentmihály Világ	8.24
Soroksár, Községi	8.24
Újpest, Uránia	25.75
Békéscsaba, Apolló	21.63
Diósgyőr, Vasgyár	20.60
Hatvan	10.30
Orosháza, Corso	20.—
Ózd, Gyári Olvasó	50.—
Pápa, Jókai	40.—
Pécs, Apolló	82.40
Pécs, Park	72.10
Pécs, Uránia	51.50
Sátoraljaújhely	51.50
Simontornya	20.60
Szekszárd	10.—

Szentes, Tudományos	20.60
Székesfehérvár, Glória	16.80
Szombathely	72.—
Veszprém	51.30

Összesen: 1417.81

A „Magyar a magyarért” akció javára történt gyűjtés eredménye:

	P
Budapest, Hunnia mozgó	5.15
Budapest, Vénusz mozgó	7.21
Budatétény	4.12
Kiskúnlacháza	4.12
Martonvásár	3.09
Nógrádverőce	2.06
Nyergesújfalu	3.09
Ócsa	4.12
Párkány	14.42
Pilismarót	3.09
Rákoscstaba	8.24
Rákoshegy	5.15
Rákoskeresztúr	5.15
Rákosliget	3.09
Szob	3.09
Szödliget	4.12
Tököl	4.12
Abaújszántó	4.12
Apc	2.06
Balatonboglár	3.09
Barcs	4.12
Beregszász	41.20
Büdszentmihály	2.06
Balkány	2.06
Beled	3.09
Csap	4.12
Cseklész	4.12
Csanádapalota	4.12
Dombegyháza	3.09

Összesen: 623.64

A „Horthy Miklósné Nyomorenyhítő Akció” javára befolyt gyűjtés eredménye:

	P
Odeon mozgó, Budapest	25.75
Orient mozgó, Budapest	12.36
Tivoli mozgó, Budapest	51.50
Uranus mozgó, Budapest	12.36
Esztergom, Kultúr	15.—
Pesthidegkút	3.—
Pestszenterzsébet, Pflumm	36.05
Gara	3.09
Sopron, Elit	28.—

Összesen: 187.11

A premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Condor Légio	VII. 7-től	Ufa
CITY	A dzsungel hőse	VII. 8-tól	Universal
CORSO	Tehetséges család	VII. 5-től	Metro
DÉCSI	Mata-Hari	repriz	Metro
FÓRUM	Mister Floow	VII. 8-tól	Palló
KAMARA	A dzsungel hőse	VII. 8-tól	Universal
OMNIA	Rozmaring	repriz	Harmonia
	Magdát kicsapják		
	Huckleberry Finn	VI. 27-től	Metro
RÁDIUS	NY Á R I S Z Ü N E T		
ROYAL APOLLO	Gyermekorvos	VII. 7-től	Palló
SCALA	Condor Légio	VII. 6-tól	Ufa
URÁNIA			

ÚJ FILMEK

A vasöklű

(Stand up and fight)

Irta: Forbes Parkhill.

Rendezte: W. S. Van Dyke.

Főszereplők: Robert Taylor, Wallace

Beery, Florence Rice, Charles Bickford,

Gyártotta: Metro, 1939.

Beszél: angolul.

Magyar szöveg: Radó István.

Hossza: 2671 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Metro.

Bemutatta: City, Kamara, június 29.

*

1844-ben vagyunk. Blake Cantrell egy fiatal elszegényedett amerikai, kénytelen a délen fekvő családi birtokot eladni. Még az eladás előtt vendége érkezik északról Suzan Griffiths személyében, aki szerelmes Blakebe. Amikor azonban rájön, hogy a fiú csak játszik vele, haragosan távozik. A birtok eladása után, Blake Cumberlandbe megy és ott állást keers. Találkozik Captain Starkeyvel, a Bullet postakocsijárat vezetőjével, akit magárahagyja úgy, hogy amikor Blake hamis kártyásokkal verekedésbe kerül, Starkey őt vádolja csalással, mire Blakét börtönbe zárják. Kis idővel ezután Starkey kifizeti Blake büntetését, azzal a feltétellel, hogy a fiú három hónapi munkával ledolgozza a tartozását. A vállalat tulajdonosában Blake meglepetéssel ismeri fel Suzant. Blake éppen a táborban dolgozik, ahol egy rabszolgában felismeri Enochot, aki azelőtt az övé volt. Tőle megtudja, hogy a Morgan banda őt és számos társát elrabolta és vagy újból eladták őket, vagy megölték. Blake segítségére akar lenni a menekülésben, de Enochot meggyilkolják. A felháborodott Blake a városba megy Webbhez, a vasúttársaság igazgatójához. Már előzőleg munkát ajánlott ez a társaság Blakének, mert sejtik, hogy Starkey rabszolgákat szállít és erre bizonyítékot akarnak szerezni és így akarják olyan terület eladására kényszeríteni, melyre a vasútnak az építkezésekhez szüksége van. Blake ezt a megbízást most elfogadja. Jelen van, mikor Morgan néhány rabszolgát egy felborult Bullet-kocsiban megölt és tanuvallomása alapján Suzant és Starkeyt letartóztatják. Starkey a tömeg haragja elől elmenekül és elhatározza, hogy elfogja Morgant és a városba hozza, hogy tanúskodjék sfelő, hogy ő, Starkey nem tudott ezekről a dolgokról. Blakét a kocsinál Morgan bandája megtámadja és Starkey éppen idejében érkezik, hogy segítségére legyen a banda ártalmatlanná tételében. Starkey halálosan gyűlöli Blakét, azonban belátja, hogy szüksége van rá, hogy saját helyzetét tisztázhassa. Együtt indulnak a város felé a havas erdőn keresztül és a közösen kiállott veszedelmek hatása alatt gyűlöletük elpárolog. Blake bejelentése, hogy tévedett, mert nem „Bullet”-kocsi használtak Morganék, teljesen felmenti Starkeyt és Suzant. Suzan Starekynek ajánlkozza a vállalatot. Blake fontos állást kap a va-

sútnál. Suzan is kibékül vele és boldogan utaznak az első vonaton esküvőjükre.

*

A vasútépítés hőskorában játszódó történet középpontjában a két nagy Metro-sztár, Robert Taylor és Wallace Beery áll. A két kitűnő színész mindent megtesz a siker érdekében. A kalandos történeteket kedvelőknek tetszeni is fog a film.

Vörös orchideák

(Rote Orchideen)

Irta: L. Mayring.

Rendezte: N. Malasomma.

Zene: H. Groethe.

Főszereplők: Olga Csehova, Albrecht Schönhals, Camilla Horn.

Gyártotta: F. D. F. Panorama, 1939.

Beszél: németül.

Magyar szöveg: Siklósi Iván.

Hossza: 2434 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Pegazus.

Bemutatta: Fórum, július 1.

*

Alex Nica és Hendrik Laurenz, az FGB gyár mérnökei kémkedés gyanújába kerülnek. Laurenzet elfogják, de Nica elmenekül, hogy egy titkosírásos levél alapján bebizonyítsa ártatlanságukat. Közben mindkettőjüket halálra ítélik. A szalak külföldre vezetnek. Itt Nica megszerzi Castros tanártól, az ellenséges kémszervezet főnökétől a titkosírás kulcsát, de menekülnie kell. Útközben megismerkedik Maria Dorando operaénekesnővel, aki meghívja az operába. Castros emberei ide is követik és Nica a titkosírás kulcsát egy vörös orchidea kelyhébe rejti és a virágot Marianak dobja a színpadra. Nica megszerzi az asszonytól az orchideát és a rendőrségen tisztáznia akarja magát, de az írás eltűnt a virágból. Nica-t hazaszállítják, ahol a halál vár reá. Mária vette ki a virágból az írást, mert Castros megfenyegette, hogy fivérét, aki szintén a kémszervezet tagja, rendőrkékre adja. Mária csak később tudja meg, hogy a férfit, akibe időközben beleszeretett, emiatt a halál vár. Ráveszi fivérét, hogy jelentkezzenek a rendőrségen és valljanak be mindent. Fivérét azonban Castros megöleti. Így Mária maga megy a rendőrségre. Castrost és bandáját letartóztatják, a két ártatlanul halálraítélt mérnököt szabadonbocsátják és a két szerelmes is egymásratalált a sok viszontagság után.

*

A film a nyári szezon ellenére sem gyengébb a szokásos kémfilmeknél. Meseje izgalmas: tehát minden adottsága megvan, hogy a kismozik közönsége előtt sikere legyen.

A Condor-légió

(Im Kampf gegen den Weltfeind)

A felvételeket vezette és összeállította:

Karl Ritter

Gyártotta: UFA

Beszél: németül

Magyar szöveg: K. Halász Gyula

Hossza: 2499 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: UFA

Bemutatta: Uránia, július 6, Atrium, július 7

Hosszú három esztendeig aggódo tekintettel kutatta a világ a vérbe-tűzbe borult ibériai félsziget lázas vívódását. Előnti-e az európai kultúra végzetes katasztrófájára Spanyolország földjét a szennyes vörös áradat, vagy megújodva támad-e fel ebből a rettent; harcból a nemes spanyol nemzet.

Váltakozó szerencsével folyt a küzdelem, a világtörténelem legkiméletlenebb polgárháborúja, amelyben sokkal több forgott kockán mint az, hogy ki lesz úrrá a sokat szenvedett spanyol földön!

Ennek a gigászi harcnak külön, dicsőséges fejezetét vérrel — vassal írta meg a német Condor légió.

És erről a harcról készült ez a film.

Előnyomuló páncélkocsik lörései mögött, bombázók ülésén kuporgott e filmszalaggal írt történelem négy operatőre. Ott rohantak a toledói Alcazar hőseit felszabadító csapatok soraiban, megörökítették a legmodernebb fegyverek első, kémiény erőpróbáját. Vadászipulók légi-harcában, repülőterek, ellenséges menetoszlopok, városok bombázásában, elkéseredett kézitűzésében, a nehéz tűzéréség eget-földet rázó halálos párbaajában vettek részt, s egyetlen fegyverük a filmfelvétel volt.

Ez a film titokban készült!

Néhány beavatottnon és a spanyol poklokban haláltmegvető kötelességtudással dolgozó rendezőn, operatőrökön kívül senki sem tudott róla.

És most itt van! Jelentkezik!

Az igazak harcra és győzelmé élő bizonyosságul!

Filmeoszt, amelyet vérrel, halállal és diadallal maga a történelem írt filmalkotás, amelynek hőse az Ismeretlen Katona aki ott a forró spanyol földön küzdött mindannyiunkért, akik szerte a világban rendíthetetlenül hiszünk a Hit és a Haza örökkévalóságában...

Emlékezzünk!

*

A maga nemében egyedülálló ez a filmalkotás. Még nem volt film, amely egy háborúnak minden fázisát megörökítette volna. Az operatőrök nagy és hősiességük végzetek: haláltmegvető bátorsággal mindig az első vonalban voltak és így az utókor számára filmre írták minden idők legvéresebb polgárháborújának történetét. Eppen egyedülálló volta miatt kíváncsian várjuk a közönség állásfoglalását az értékes filmmel szemben.

Tehetséges család

(Everybody sing)

Irta: Edgar Allan Woolf

Rendezte: Edward L. Murin

Zene: Kalmár és Body

Főszereplők: Allan Jones, Judy Garland, Billie Burke

Gyártotta: Metro, 1938

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Radó István

Hossza: 2153 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Metro

Bemutatta: Corso, július 5

*

Hillary Bellaire színműírói családi életét és otthonát a legjobb akaratallal sem lehet nyugodtnak és zavartalannak minősíteni. Felesége, Diana, drámai művésznő. Allan-

Premier Plan

vitéz GALLAY BÉLA dr.

A fiatal, de komoly ügyvédek közül való, aki már ifjonti fejtel az érett emberek komolyságával és jogi judiciumával vágott neki az életnek, a pályájának és a munkának. És ekkor jött a háború, amely könyörtelenül megállította tanulmányaiban az ifjú doctor jurist. De a paragrafusok mestere az új, ismeretlen és sokkal veszélyesebb területen is megállta a helyét. Egy akkor még szokalan csapatnemet választott: a repülést. Harci elszántsága egyik kitüntetés a másik után szerezte. Egyszer szerencsésen le is zuhant.

Mire végetért a világlődöklés, a pilótafőhadnagy különben is domború mellkasát a vitézi érdemelek egész sorozata domborította. Méltó hadi kitüntetését azonban akkor érte el, amikor a kormányzó kard vitézzé avatta. Az őszi felvidéki hadjárat ismét egyenruhát diktált az ügyvéd úrra, aki ebben az időben, lévén már a Kamara mindkét főosztályának ügyésze, nappal katonáskodott, délután ülésezett, este jogszáblыokat és ügyrendet szerkesztett. A kamarás ügyvéd olyan lelkes, hogy második otthona lett a Kamara. És mindemellett tenniszezésre is jut ideje. Igaz, hogy csak napfelkelte előtt és napnyugta után.

dó partnerének Jerrold Hope színészt választotta, aki viszont úgy érezte, hogy a szerelmi jelenetekben Diana nemcsak mint színésznő, de mint asszony is szuttogja neki a forró szavakat. A családi élethez és az otthon berendezéséhez tartozik Richard Saboni, a szakács is, aki szerelmes Sylviába, a család idősebb leányába. A komorna Olga Chekaloff, egy emigrált orosz színésznő, aki oroszországi nagy sikereinek immár kissé fakó emlékeiből él, de olthatatlan vágyat érez ma is a színpad iránt. Hogy minden felfordulás betetőződjék hazaérkezett a leánynevelő intézetből Judy a fiatalabb leány, akiben szintén művésznői ambíciók tomboltak, kitűnő énekhangjával és éneklőkédvél állandóan felfordítva a leányintézet csendjét és rendjét. A kislány megtudta, hogy Richárd szabad óráiban egy kávéházban énekel és ő maga is fel akar lépni, mert érzi magában azt, hogy biztos sikere lesz. Richardot is fűti az ambíció, nemcsak az érvényesülés miatt, hanem

azért, mert mindenáron el akarta nyerni Sylvia kezét, amit Hillary megtagadott a szakácstól, de bizonyára nem tagadna meg egy sikert aratott tenoristától. Richardot Hillary kiutasítja a lakásából. Richardnak azonban sikerül managert találnia, Judyval és Olgával együtt egy revüt állítanak össze és a revü főslágerdalából Sylvia is megérti, hogy Richard valóban szerelmes belé. A revü nagy sikert arat, Judy a legelsőrangú primadonnák közé emelkedik, Sylvia szakít Jerrolddal, aki — hogy Hillaryt kibékítse, — megkérte a lánya kezét — és végül Sylvia és Richard is boldogan egymáséi lehetnek.

*

A „Finom úri ház” hatása alatt készült ez a film, de annál valamivel gyengébben sikerült. Mégis megnevettek a hőbortos család bolondságai — sokszor talán túlzott bolondságai — és többet nem is kívánhatunk egy nyári filmtől.

Megnyílik a keskenymozgófényképüzemi tanfolyam

A budapesti m. kir. áll. mechanikai és elektromosipari szakiskolán háromhetes keskeny mozgófényképüzemi üzemvezetői és gépkezelői tanfolyam nyílik meg. Elegendő számú jelentkező esetében úgy az üzemvezetői, mint a gépkezelői szakon. Az előadásokat a tanfolyam megnyitásakor megállapítandó beosztás szerint egész napon át tartják. Az üzemvezetői és a gépkezelői szakot

csakis külön-külön lehet elvégezni. A tanfolyamra a tanfolyam elnökéhez intézett és a tanfolyam igazgatóságánál legkésőbb július hó 15-ig benyújtott írásbeli két pengős okmánybélyeggel ellátott folyamodványban lehet jelentkezni. Felvétel és tandíj címén összesen 35 pengő fizetendő. A tanfolyam igazgatósága érdeklődőknk tájékoztatót küld, amelyet itt ismertetünk:

MOZGÓFÉNYKÉPÜZEMI ÜZEMVEZETŐI ÉS GÉPKEZELŐI ORSZÁGOS TANFOLYAM
Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 15. sz.
Telefon: 130—293.

TÁJÉKOZTATÓ

a keskeny mozgófényképüzemi üzemvezetői és gépkezelői tanfolyamról.

A mozgófényképüzemi üzemvezetői és gépkezelői országos tanfolyam keretében, keskeny mozgófényképek nyilvános bemutatására engedélyezett mozgófényképüzemben az üzemvezetői és gépkezelői tennivalók ellátásával kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására külön tanfolyam szolgál. A tanfolyam időtartama a tanórák beosztásához képest 2—4 hét. Ez a tanfolyam is üzemvezetői és gépkezelői szakra oszlik. A két szakot csak külön-külön lehet elvégezni.

A tanfolyamnak sikeres elvégzése alapján csak keskeny mozgófényképek nyilvános bemutatására engedélyezett mozgófényképüzem vezetésére, illetve ilyen mozgófényképüzem gépközeli tennivalóinak ellátására jogosító igazolvány kiadása kérhető.

A normálfilmre vonatkozólag megszerzett üzemvezetői, vagy gépkezelői igazolványok a keskenyfilmet bemutató mozgófényképüzem vezetésére, illetve az ily üzem vetítőgépeinek kezelésére is jogosít.

FELVÉTEL a keskeny mozgófényképüzemi üzemvezetői és gépkezelői

tanfolyamon teljesen ugyanolyan körülmények között nyerhető, mint a normálfilmre vonatkozó tanfolyamon.

A tanfolyam hallgatói az üzemvezetői szakon, olyan férfi és nő, a gépkezelői szakon pedig csak olyan férfi lehet, aki:

1. életének 20. életévét betöltötte, vagy a tanfolyam tartama alatt betölti,
2. nemzethűségi szempontból, valamint erkölcsi és közrendészeti szempontból kifogás alá nem esik,
3. legalább népiskolai kötelezettségének eleget tett,
4. hatósági tisztiorvosi bizonyítványt arról, hogy a mozgófényképüzemvezetői, illetőleg gépkezelői teendőinek ellátására testileg és szellemileg alkalmas.

A tanfolyamra a felvételt a tanfolyam elnökéhez intézett és a tanfolyam igazgatóságánál benyújtandó, szabályszerű, ezidőszerint 2 pengős okmánybélyeggel ellátott, írásbeli folyamodványban lehet kérni. A kérvényben azt is meg kell jelölni, hogy a folyamodó felvételt a tanfolyam üzemvezetői, vagy gépkezelői szakára kéri. Mind-egyik tanfolyamon elegendő jelentkező

esetében, úgy az üzemvezetői, mint a gépkezelői szak megnyílik. A *folyamodványhoz csatolni kell a jelentkezőknek:*

a) születési anyakönyvi kivonatát (férjes nőnek házassági anyakönyvi kivonatát is),

b) állandó lakhelyének illetékes hatósága által kiállított, három hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítványát,

c) legmagasabb iskolai képzettségéről szóló bizonyítványát,

d) hatósági tisztiorvosi bizonyítványt arról, hogy a mozgófényképező üzemvezetői, illetőleg gépkezelői teendőinek ellátására testileg és szellemileg alkalmas,

e) foglalkozását, esetleg korábbi foglalkozását igazoló bizonyítványát.

TANANYAG. A keskeny mozgófényképezési üzem üzemvezetői és gépkezelői tanfolyamnak, úgy az üzemvezetői, mint a gépkezelői szaka — eltérőleg a normálfilmre vonatkozó tanfolyamtól — csak egy részből áll, melynek végeztével az egész tananyagból vizsgát kell tenni.

A tanfolyam látogatása alól csakis gépészmérnöki oklevél alapján kérhető felmentés, azonban ebben az esetben is vizsgát kell tenni és a szabályszerű tan- és vizsgadíjat meg kell fizetni.

A gépkezelői szakon a következő tárgyakat tanítják:

1. elektrotechnika és hangos filmtechnika,

2. keskeny hangosfilm vetítő berendezés és annak kezelése (gyakorlatokkal egybekötve),

3. keskeny mozgófényképező tüzrendszete,

4. keskeny mozgófényképező rendszete.

Az üzemvezetői szakon ugyanezeket a tantárgyakat tanítják, de a hallgatók a vetítőberendezés kezelésére vonatkozó gyakorlatokon nem vesznek részt, ezzel szemben

5. az üzemvitel című tantárgyat tanulják.

Tudnivalók a tervbevett legközelebbi keskenyfilm tanfolyamról.

Kezdeté: 1939 augusztus 7-től augusztus 29-ig. Tartama 3 hét. Az előadásokat egész héten a nappali órákban tartják. Kérvények benyújtandók 1939. július 15-ig. Tandíj: 35.— pengő, mely összeg a kérvény benyújtásával egyidejűleg fizetendő. Vizsgadíj: 26.— P.

Aki a tanfolyam üzemvezetői, vagy gépkezelői szaka közül az egyiket elvégezték, a másik szak elvégzésére bármelyik következő tanfolyamra fél-tandíj fizetés kedvezménye mellett jelentkezhetnek. A másik szak elvégzése alkalmából a mindkét szakon közös előadási órákat nem kell látogatniok, vizsgát azonban az elvégzendő szak egész anyagából kell tenniök és a teljes vizsga díját meg kell fizetniök.

A Magyar Távirati Iroda megvette a Nemzeti Apollo R.-T.-ot

A mozirevizió, illetőleg a zsidótörvény értelmében keresztény kezekbe került a multban annyira támadott tröszt három színháza. A Magyar Távirati Iroda Rt. ugyanis megvette a Nemzeti Apollo Rt.-ot, melynek következtében a budapesti Royal Apollo, továbbá a szegedi Corso és a debreceni Apollo mozgóképszínházak, amelyeket eddig társulati szerződéssel az említett tröszt gyümölcösztetett, a Nemzeti Apollo Rt. saját üzemvezetésébe kerültek vissza.

A Magyar Távirati Iroda konszernjéhez tartozó Nemzeti Apollo Rt. mindhárom moziját modernizálja, alaposan tataroztatja, a felszerelést, valamint a gépi berendezéseket a legújabb megoldásokkal egészíti ki és főleg a debreceni Apollót, — amelyet minden szempontból erősen elhanyagolt állapotban vett vissza saját kezelésbe, — alakítja át nagy tőkebefektetéssel, hogy a mai

kor közönségigényeinek megfelelő nivóra emelje.

A Magyar Távirati Iroda konszernjéhez tartozó Nemzeti Apollo Rt. vezetését Tőrey Zoltán dr., a Magyar Filmiroda Rt. igazgatója vette át vezető igazgató címmel, míg a gazdasági ügyek intézésével az igazgatóság Horváth Lőránt dr. igazgatót bízta meg.

Értesülésünk szerint a három mozi műsorügyeit Herrer Cézár intézi, míg a Royal Apollo vezetésével az igazgatóság Lasetzky Frigyes cégvezetőt bízta meg.

A szegedi Corso mozgóképszínház élére Barczány Imre kerül.

Reméljük, hogy az új vezetés a színházak nivójának emelését jelenti és a Magyar Távirati Iroda konszernje meghozza a szükséges áldozatokat, hogy megvalósuljon mindaz, amit a keresztény kezekbe került vállalkozástól a magyar nemzeti filmszakma elvár.

HIREK

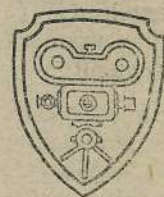
ELŐLEPTETÉSEK A MAGYAR FILMIRODÁBAN

Lapzártakor értesülünk, hogy a Magyar Film Iroda igazgatósága May Mayus Tivadar dr. igazgató-helyettést igazgatóvá, Hegedüs László főkönyvelőt és Ágotai Géza dr. osztályvezetőt cégvezetőkké nevezte ki.

HAZAFIAS ÜNNEPÉLY A FILMOTTHONBAN

A Magyar Filmotthon július 6-án csütörtökön este nagy kerti ünnepséget rendezett székházában a Szlovákiai Magyar Házak mazgalmával karöltve. A nemzeti és kulturális cél minél eredményesebb elősegítésére a legkiválóbb fővárosi művészek lépnek fel az ünnepély keretében, amelyen cigány- és jazz-zenekar továbbá tombola és értékes tárgyak sorsolása igyekezett a kitűzött célt szolgálni. A Szlovákiában maradt magyar testvéreink életbentartását előegítő nemes akcióból a szép sikerrel lezajlott hazafias garden partyval méltó módon vette ki részét a Magyar Filmotthon.

OPERATŐRÖK ÖSSZEJÖVETELE

A Magyar Filmoperatőrök Társasága július 5-én, szerdán este tartotta rendes hónapeleji társas összejövetelét, mely igen népes és díszes volt. Körülbelül harmincan jelentek meg az érdeklődők és soraikban olyanokat is láttunk, akik külön értékkel ruházták fel az operatőrök minden alkalommal jelentősebb emelkedő estélyét. Megjelentek többek között Bánáss József százados, Pulvári Károly és Lohr Ferenc mérnökök, Krupka András s a magyar operatőri gárda majdnem teljes számmal. Az összejövetel első szónoka Lohr Ferenc okl. gépészmérnök, a Hunnia Filmgyár hangmérnöke volt, aki őszinte kollégialis szavakkal köszöntötte fel a Magyar Film Iroda régi operatőrjeit, akik vállalatuk keretében most ünnepelték annak tizenöt-éves jubileumát. Somkúti István, a Magyar Filmoperatőrök Társaságának elnöke köszönte meg meleg szavakkal az ünnepeltetést kartársai

nevében. Majd ismertette a társaság céljai közül azt, amely össze kívánja gyűjteni a legelső, legrégebb magyar filmoperatőröktől kezdve a mai napig minden kolléga fényképét, személyi és működési adatait egy archívum számára. Bejelentette, hogy a társaság tagjai rövidesen fényképes igazolványt és jelvényt is kapnak, mely utóbbinak rajzát hirdásunk elején mutatjuk be. Az összefüggészetlenül ezután felolvasásra került *Cserépy Arzén* filmrendezőnek az *Új Magyar-ság* július 4-i számában *Keresztény magyar nemzeti film, SOS!* címen megjelent dinamikus erejű cikke, amely a stagnáló magyar filmgyártás megindításának egészséges ötleteit tárgyalja. Az egybegyűltek nagy tetszéssel fogadták a valóban értékes tanácsokkal szolgáló írásművet és minden mondatával azonosították magukat. Végül vita indult meg az operatőröknek a Kamarával szemben fennálló kifogásaik körül, melynek során *Pulvári Károly* és *Lohr Ferenc* igyekeztek megnyugtatni a társaságot. Az *Operatőrök Társasága* augusztus 2-án találkozik újra és augusztus 6-ra hajókirándulást tervez.

BUDAPESTI UFA-VEZETŐK BERLINBEN

Az elmúlt héten az Ufa magyarországi fiókjának vezetői közül *Tamáty József* cégvezető és *Rennard Béla*, az *Urania Filmszínház* igazgatója Berlinbe utazott, hogy megtekintse és kiválogassa a magyar piac számára az új Ufa és Terra filmanyagot.

ELMARADT RÁDIÓ-ELŐADÁS A FILMRŐL

Dr. *Liszt Nándor*, a kiváló író-újságíró e hó 4-re hirdetett rádió-előadása *A Jupiter-lámpák alatt* címen bizonytalan időre elmaradt.

AZ ÚJ „MAGYAR SZÁRNYAK“

A *Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap* támogatásával szerkesztett *Magyar Szárnyak* repülésügyi folyóirat júliusi száma most jelent meg. A lap főszerkesztője, *Jánossy István* részletesen gazdag képanyaggal és tanulságos útleírással számol be az első római repülő világkongresszusról. A repülés irányításáról vitéz *Pottyondy Gusztáv* repülőhadnagy írt igen élvezetes és könnyen érthető cikket, míg vitéz *Hefty Frigyes* háborús élményeit eleveníti fel. Nagy érdeklődésre tarthat számot még a *Condor-légióról* közölt cikk és a humoros *Berepülés* című közlemény. A katonai rovat Nagy

Béla repülőhadnagy cikkén kívül több érdekes leírást tartalmaz. A sportrovatban a gyűri repülőnapról készült fényképek és az elmúlt hónap repülőeseményeit találja az olvasó. A műszaki rovatban *Subay József* hadmérnök-százados a repülő műszerekről írt. Az *Ifjú Repülő* című melléklet ezúttal is változatos és színes. A folyóirat regényét *Császár Géza* írta. A *Magyar Szárnyak* mindenütt kapható. Ára 50 fillér. A kiadóhivatal (Budapest, VI., Eötvös-utca 8.) mutatványszámot ingyen küld.

A PARAMOUNT 1939—1940. ÉVADJA

Az elmúlt héten küldte széjjel a *Paramount* az új szezonra vonatkozó ismertetőjét, amely 20 válogatott amerikai filmujdonságot ismertet adatszerű részletességgel. A *Paramount* új anyagának talán legreprezentánsabb filmje a *Gulliver utazásai* című hárommillió dolláros színes, rajzos csodaalkotás, amelyet *Max Fleischer*, a *Popeye*-figura kreálójára rendezett. Az újdonságok között a következő világfilmsztárok nevét olvashatjuk: *Elisabeth Bergner*, *Claudette Colbert*, *John Barrymore*, *Francis Lederer*, *Barbara Stanwyck*, *Douglas Fairbanks jr.*, *Madeleine Carroll*, *Gary Cooper*, *Dorothy Lamour*, *Charles Laughton*, *Ronald Colman*, *Anna May Wong*.

EGY SZÉKESFEHÉRVÁRI MOZIBAN AZ ÁRAM MEGŐLTTE A GÉPÉSZT

A székesfehérvári *Alba* filmszínházban kedden előadás közben hirtelen rövidzárlat keletkezett. A megriadt nézők közül néhányan felsiettek a vetítő kamrába, hogy utána nézzenek a bajnak. Kiderült, hogy *Réger János* 22 éves mozigépész véletlenül hozzáért a vezetékekhez, amelynek szigetelése fogyatékos volt és az *áram agyonsújtotta*. A nyomozás megindult annak kiderítésére, hogy kit terhel felelősség a gépész haláláért.

ÚJ TELEFONSZAMOK.

Az *Erzsébet-Központnak* a közeljövőben történő üzembehelyezése után számos filmvállalat telefonszáma megváltozik. Az érdekelt cégek a következők: *Atelier film*, *Cinema*, *Deák film*, *Filmértékesítő*, *Filmkamara*, *Hangosfilmgyártó*, *Hermes film*, *Kárpát film*, *Kormos Miklós*, *Kovács Emil* és *Tsa.*, *Objektív*, *Pala-*

tinus film, *Pátria film*, *Photophon* film, *Phöbus film*, *Sláger film*, *Unitas film*. Az új központ felállítása következtében természetesen sok mozi telefonszáma is változást szenved. Mind a kölcsönzők, mind pedig a mozik új telefonszámát az *Erzsébet-Központ* üzembehelyezése után — a szakma tájékoztatása, illetőleg előjegyzés céljából — pontosan közölni fogjuk.

A ROYAL APOLLÓ BEFEJEZTE SZEZÓNJÁT

Hétfőn, kedden és szerdán megtartott személyzeti jutalomelőadásai után a *Royal Apolló* befejezte idei szezonját és augusztus közepéig szünetel.

SZAKIRODALOM

Der Tonfilm címen a napokban hagyta el a német filmszaksajtót *Hans-Joachim Hahn* legújabb szakkönyve, amelyet több jeles német filmtechnikus társaságában írt. Az érdekesnek ígérkező könyv, amelynek 7.50 RM lesz az ára, a *Lichtbildbühne* kiadásában jelenik meg és lesz alkalmunk még részletesebben megemlékezni róla.

A német *filmalmanach* e hó 15-én jelenik meg *Reichs-Kino-Adressbuch 1939* címen 17. évfolyamában. A vastkos kötetben, amelynek 30.— RM lesz az ára, nemcsak a német film- és moziszakember talál értékes és mindennapi életben szükséges bőséges adatokat, de minden külföldi is. A *Lichtbildbühne* kiadásában megjelenő filmévkönyvről megjelenése után számolunk be részletesen:

Lapszemle

MAGYAR SZEMLE. 1939. július hó 5. *Ötves Lenke: Öszinte szó a magyar filmről.*

UJ MAGYARSÁG. 1939. július hó 4. *Cserépy Arzén: Keresztény magyar nemzeti film, SOS!*

LO SCHERMO. 1939. július. *Alessandro Aletiani: Colloquio con Danielle Darrieux* (2 képpel). *Alberto Spaini: L'„Enic“* (Lo Stabilimento Positiva dell'„Enic“) (5 képpel). *Ales: Cronache della produzione italiana* (5 képpel).

TOLNAI VILÁGLAPJA. 1939. július 5. *Uj sztárok a régi helyén* (Hollywoodi levél a jövő év filmjeiről), *Nem könnyű a gyermeksztárok élete* (Hollywood) (2 képpel).

LICHTBILDBÜHNE. 1939. június hó 28. *Hermann Meyer: Die deutsche Filmdisertationen 1933—1939.*

KÜLFÖLD

DÉLAMERIKA

Argentínában betiltotak egy németellenes filmet

Az argentinai filmcenzúra betiltotta az *Egy náci kém vallomása* című németellenes irányú játékfilmet, amely a német szaksajtó és szakma minden tiltakozása ellenére hetek óta fut Angliában. Az argentinai cenzúra azzal indokolta a betiltást, hogy a film alkalmas a nemzetközi összeköttetések veszélyeztetésére.

LETTORSZÁG

Lettországban is megindul a nemzeti filmgyártás

Lettországban az 1934—35. év volt a bemutatott filmek szempontjából a legerősebb, azóta visszaesés látható. 1933—34-ben 645 és 1934—35-ben 813 film került bemutatásra, azóta fokozatos visszaesést találunk. 1935—36-ban 682, 1936—37-ben 642 és 1937—38-ban 494 film került bemutatásra. A saját gyártás eddig csupán a lett híradókra korlátozódott, amely a közelmúltban jubilált, amikor a Rigában kiadott 500. *Lettlands Chronik* megjelent. A népművelődési minisztérium filmesztálya újabban három játékfilm készítését vette tervbe, amelynek rendezője a Németországban tanult dán rendező, V. Lapenieks lenne, míg a szereplőket a rigai színházak művészeiből állítanák össze. Legújabbban egy kultúrfilm is kívánnak készíteni a tenger kihasználásáról és jelentőségéről. A filmet összesel tervezik forgatni és propagandisztikus célokra akarják felhasználni.

HOLLANDIA

Holland-amerikai filmháború

A Németalföldi Moziengedélyesek Szövetsége és az amerikai filmvilágcégek között a legutóbbi időben erős háború tört ki, amely izgalomban tartja a holland mozivilágot. A háborúskodás oka arra a körülményre vezethető vissza, hogy a nagy amerikai cégek fiókokat tartanak Hollandiában saját személyzettel és ily módon sok holland szakmabelinek elveszik a kenyerét, ami erős visszataszítást szült, minthogy igen nagy összegeket keresnek a holland piacon. A vizályt a holland szervezeteknek az az elhatározása robbantotta ki, amellyel megakadályozták, hogy a *Metro-Goldwyn-Mayer*

Amszterdamban mozgóképszínházat építsen. Az ellentét annyira kiéleződött, hogy holland lapok szerint az amerikai cégek kivonulásával lehet számolni a holland piacról, amire a hollandok valószerűleg amerikai filmek bemutatási tilalmával válaszolnának.

Világításügyi kongresszus Scheveningenben

Hága leggyönyörűbb tengerparti üdülőhelyén, *Scheveningenben* tartották meg az idei Nemzetközi Világításügyi Filmkongresszust, amelyen 14 nemzet 400 képviselője vett részt. Az összejevetelen a fekete-fehér és a színes filmek vetítési problémáit tárgyalták, majd a vetítés alatti teremvilágítás kérdésében igyekeztek egységes határozatra jutni. Élénken foglalkoztatta a jelenlévőket a *dohányzás kérdése is*, amellyel kapcsolatban elsősorban azt tanulmányozták, hogy mennyire zavarja a füst a vetítés fénysávját.

NÉMETORSZÁG

Német olasz filmszerződés

A német-olasz kultúrkapcsolatok kimélyítésére egy közös filmbizottság alakult, melyet olasz részről *Giuliano* szenátor, volt miniszter irányít. A közös bizottság legutóbb Berlinben jött össze, ahol látogatást tettek *Ribbentrop* külügyminiszter és *Rust* tudomány-, nevelés- és népművelésügyi miniszternél. Az egyezmény, melyet olasz részről *Giuliano*, német részről dr. *Stieve* minisztériumi igazgató írt alá, a német filmek olaszországi és az olasz filmek németországi forgalmazásának megkönnyítését és rendszeresebbétét céllozza.

Filmgyártás a Deutschlandhalleban

Az elmúlt évben visszaeső német filmgyártás arra készítette a német kormány kulturális tárcáit, hogy a legerélyesebben lépjenek közbe a termelés fokozása érdekében. Ennek következtében a jövő gyártási évadra igen sok film készítését jelentették be a gyártó vállalatok, úgy, hogy kevésnek bizonyultak a német és osztrák műtermek. Ezért a *Deutschlandhalle*-t is filmműtermékké alakították át. Az átalakítást az előrehaladott szezónra való tekintettel igen gyorsan, 30 nap alatt hajtották végre, természetesen csak ideiglenesen, mert hiszen a *Deutschlandhalle* csak október 1-ig áll filmfelvételek céljaira rendelkezésre, azontúl megint visszaalakítják a téli szezón lovasbemutatóinak, boxmérkőzéseik

nek stb. megfelelően. Az óriási csarnokot két hatalmas fallal négy részre osztották, s így két-két műteremben egy-egy gyártó vállalat dolgozhat egyszerre, vagyis egyidőben két film készülhet. A csarnok nagyságára jellemző, hogy mind a négy műterem 756 négyzetméter felületű, amelyet szükség szerint 924 négyzetméterre lehet kibővíteni. Ezzel a megoldással azt remélik, hogy az erre a szezónra tervezett filmeket fel tudják mind dolgozni. Így az *Ufa* és a *Tobis* 40—40 filmet készítené, a *Terra* 25 filmet, a *Bavaria* és a *Wien-Film* 25—25 filmet és a *Märkische-Panorama-Schneider* produkció 12 filmet s ezenfelül volnának még a kisebb gyártók filmjei.

Német kamarai rendelet

A *Reichsfilmkammer* müncheni vezetősége felhívást intézett a német moziszakmához, melyben közölte, hogy *mozgóképszínházak építését és átalakítását csak a Kamara elnökének előzetes hozzájárulásával szabad végezni*. A Kamara vezetősége magasabb szempontokból kíván beleavatkozni a színházépítkezésekbe.

A német Kinoteknikai Társaság az ideális filmért

A *Reichsfilmkammer* felszólította a *Német Kinoteknikai Társaságot*, hogy *kontrol-filmeket készítsen úgy a kép, mint a hang tekintetében*. A cél: olyan legjobb kép és hangfelvételeket készíteni, amelyek vetítésével a mozivezetők megállapíthatják berendezéseik fogyatékoságát és amelyhez mérve ellenőrizhetik a gépek működését. Az ideális filmmel tehát nemcsak a hibákat lehetne kiküszöbölni, hanem egységes nevezőre lehetne hozni a mozgóképvétítést, ami megkönnyítené a laboratóriumok munkáját és azt eredményezné, hogy *ugyanazt a kópiát mindenütt hasonló technikai eredménnyel lehetne vetíteni*.

A Reichsfilmkammer új elnöke

▲ Prof. Dr. *Lehnich* volt miniszter, aki mint a német *Filmkammera* elnöke évek óta irányította a szakmát, megbízatása lejártával távozott az elnöki székéből és helyébe *Karl Froehlich*, aki a *Heimat* című film elismeréséül az ezévi *Német Nemzeti Filmdíjat* nyerte el, következik. *Karl Froehlich* személyében a német filmszakma sikerekben és munkában gazdag tehetséges képviselője veszi át német filmügyek legfelsőbb irányító munkakörét.

EGY SZÍNÉSZNŐ ELINDUL

ZARAH LEANDER ÉLETE

Värmlandban, a kietlen és pusztasvéd északon, ahol nyolc hónapon át fagyott hópihéket hajszol a kíméletlen sarki szél, ringott ennek a különös bronzhajú, zöldszemű asszonynak bölcsője. Egy mélységesen komoly apa, egy paraszti szülőktől származó, örök-ké derűs édesanya, mesélőkedvű nagymama és sok kis testvér varázsolták derűssé az otthon, amelyben Zarah Leander felnőtt. Alig 4 éves korában zongorázni tanul és két esztendővel később az édesapja egy lázas izgalommal várt születésnapján, annak kedvenc Chopin etűdjét játssza. A kisvárosban hamar híre jár a csodagyerekeknek, aki az apró templom istentiszteletein régi orgonán kíséri játékaival a hívők énekét. A jó karlstadiak bizony éppen ezért nem kis megütközéssel hallották, ha a kis templomi orgonás ablakából a modern tánczene és a divatos dalok ütemei szűrődtek. Zarah Leander hanglemezekről tanulta őket és elhatározott szándéka volt, hogy színésznő lesz. Az egész család elleni ezt a tervet, egyedül az édesapja helyesli. Titokban, ha olykor üres a ház vagy éjszakánként tanul szorgalmasan táncolni, énekelni, nem is sejtji senki, a fivérei sem.

Egy szép napon színházi élményben van része. Ibsen „Peer Gynt”-jének remekbe kovácsolt mondatait szavalják a színpadon és ez az élmény végképp eldőnti Zarah Leander sorsát. De addig még hosszú volt az út.

A 16 esztendő vidám kislányból — asszony lesz. Férje egy rigai színész, akinek révén végre abban a világban él, amely után apró gyerekkora óta vágyódott, művészek közt. Skandinávia Ziegfeldje, Ernst Rolf, a szomszédos városban vendégszerepel társulaával, s Zarah Leander elhatározza, hogy most vagy soha, mert ebben a sors útmutatását látja. A kitűnő szemű Rolfnak azonnal megtetszik a fiatal asszony és amikor elénekli előtte néhány sorát a „Szeretem a nyíló orgonát” című dalnak, azonnal szerződteti. 50 korona előleggel és egy szerződéssel zsebében indul el Zarah Leander, hogy meghódítsa a világot.

Stockholmban az előadás előtt megbetegszik a „Vig özvegy” címszereplője. Egy Lehárral folytatott izgalmas sürgőnyváltás útján szerzett engedéllyel Zarah Leander sötétebb színezetű hangjához transzponálja a jólismert melódiákat. A hűvös és nehezen melegedő stockholmi közönség a „Vig özvegy”-nek azon a forró előadásán elindította Zarah Leandert a siker és világhír útján. Ünnepezt színésznője lesz a skandináv színpadoknak s rövid idő alatt több mint 500 hanglemezt készítenek vele.

Egy szép napon a „Stockholmer Dagblad” ifjú munkatársa jelentkezik a fiatal sztárnál egy interjúért. A szerkesztő kedvetlen és mogorva, rendőri riportokhoz szokott, nem érdekli a színház

léha világa. Mogorván ül a sötét nézőtérén a revü házipróbáján. Nem érdekli semmi, legkevésbé a művésznő. Fred Forsell színházról és színésznőről alkotott véleménye azonban igen gyorsan megváltozik. A nagyközönség

erről abból szerez tudomást, hogy a „Stockholmer Dagblad”-ban rövid hímenhír jelenik meg: Zarah Leander és Fred Forsell szerkesztő úr házasságot kötöttek.

A többi szinte magától adódott. Néhány skandináv film készül Zarah Leanderrel, de ezek sikere mérsékelt és nem terjed túl a Skandináv országokon. Három esztendővel ezelőtt egy Benatzky-operett bécsi előadásának főszerepére hívják meg és ez a németnyelvű bemutatkozás sorsdöntő lett. A kritika orchideához hasonlítja a különös asszonyt és a közönség tombol érte. Az UFA felfigyel erre a sikerre és meghívja Zarah Leandert Berlinbe.

Babelsbergben Lilian Harvey fogadja a német filmszínészek nevében s első partnereiként Willy Birgel és Viktor Sjaal mutatkoznak be. Elkészül az „Új élet felé”, amelynek világsikere után természetes, hogy az UFA hosszú időre biztosítja magának a kitűnő színésznőt. Elkészül a „La Habanera”, a Sudermann regény nyomán forgatott „Házatérés” és végül Herczeg Ferenc remekműve „A kék róka”.

Az UFA műtermeiben azóta szünet nélkül dolgozik Zarah Leander. Hónapok óta készül új filmje, a „Mámoros bál éj”, amely Csajkovszky életregényének egy drámai epizódját dolgozza fel és készül azóta a következő film is, amelyből eddig csak a címe ismeretes: „Dalol a pusztán”.

A värmandi kislányból világszerte ismert és világszerte ünnepezt filmcsillag lett.

MŰTEREM SZERKESZTI: BINGERT JÁNOS DR.

MEGKEZDŐDTEK

A „KAROSSZÉK” FELVÉTELEI

A Hunnia már hosszú idő óta kihalt Gyarmat-utcai műtermében szerdán megindult az új élet. A hét elején megkezdtek már a hatalmas stúdióban a Bókay János-film, a Karosszék nagyszabású díszleteinek építését, B. Kokas Klára tervei szerint. A díszletek szerdára elkészültek, úgyhogy szerdán délelőtt háromnapos szünet után végre megkezdődhetett az első magyar film forgatása Párhuzamosan két műteremben folynak a felvételek. Az egyik műteremben csodálatos élethűséggel varázsolták elő a budapesti nagy árverési csarnok mását és bizonyára sokan meglepődéssel fogják a film bemutatóján viszontlátni a budapesti polgá-

rok „zarándokhelyét”. Sok berendezési tárgyat az árverési csarnokból kölcsönöztek ki, úgyhogy a legkisebb részletben se lesz eltérés az eredetitől.

Szelezky Zita, Szilassy László, Latabár Kálmán és Pataky Miklós voltak azok, akik szerdán a filmfelvétel gép elé kerültek. Rajtuk kívül szintén felvételeket készítettek egy rádió-énekespárt alakító Rác Valiról és Weygand Tiborról, akik De Fries Károlynak, a film zeneszerzőjének egy gyönyörű tangóját énekeltek mikrofonba. Ugyancsak egy vokál trió is részt vett a felvételeken, amelyek egész napon át a késő esti órákig tartottak. A további napokban a film másik két főszereplője: Rajnay Gábor és Kovács Terus is résztvesznek már a felvételeken.

(Megjeleint a BUDAPESTI KÖZLÖNY
1939. július 6-i 150. számában.)

Az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság 1939. évi június hó 25-től június hó 30-ig tartott ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. Nagy tiki-takarítás (Cleaning house) (M. G. M.) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 215 m hosszú,

2. Gombház hogyha leszakad (Blue monday) (M. G. M.) hangos rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 246 m hosszú,

3. Magyar világhíradó 801. sz. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 247 m hosszú,

4. 20th. Century Fox hangos híradó XIII/27 (Fox tönende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 295 méter hosszú,

5. Tizenhatévesek (Thoroughbreds don't cry) (M. G. M.) hangos színmű 4 felvonásban a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 2.194 méter hosszú,

6. Condoor-légió — előzetes (Im Kampf gegen den Welt Feind — Vorspann) (Ufa) hangos reklám 1 felvonásban az Univerzum filmgyárban 1939. évben készült, 140 m hosszú,

7. Feleségem karrierje — előzetes (Ice Follies 1939 — Trailer) (M. G. M.) hangos reklám 1 felvonásban a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 90 m hosszú,

8. A nyolcadik világcsoda (All's fair at the fair) (Paramount) hangos színes rajzfilm 1 felvonásban, a Paramount Corp. filmgyárban 1939. évben készült, 199 m hosszú,

9. A cethalászok (The whalers) (Mozgóképzem. rt.) hangos színes rajzfilm 1 felvonásban a Walt Disney Prod. filmgyárban 1938. évben készült, 225 méter hosszú,

10. Vörös orchideák (Rote Orchideen) (Pegazus filmgyártó kft.) hangos színmű 5 felvonásban az F. D. F. Panorama filmgyárban 1939. évben készült, 2.434 méter hosszú,

11. Budapesti képek (Művészfilm kft.) hangos riport 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumában 1935. évben készült, 310 m hosszú,

12. A megsértett kísértetek (Lonesome ghosts) (Mozgóképzem. r. t.) hangos színes rajzfilm 1 felvonás, a Walt Disney Prod. filmgyárban 1938. évben készült, 250 m hosszú,

13. Miki a toronyórán (Clock cleaners) (Mozgóképzem. rt.) hangos színes rajzfilm 1 felvonásban, a Walt Disney Prod. filmgyárban, 1938. évben készült, 240 m hosszú,

14. Minden vihar elül (The old mill) (Mozgóképzem. rt.) hangos színes rajzfilm 1 felvonásban, a Walt Disney Prod. filmgyárban 1938. évben készült, 244 m hosszú,

15. Hotel Sacher (Ufa) hangos színmű 5 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1939. évben készült, 2.395 m hosszú mozgófényképeket.

b) Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképekben szabad bemutatni:

1. Az ember néha téved (Kovács és Faludi) hangos vígjáték 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1937. évben készült, 896 m hosszú,

2. Urilány szabát keres (Magyar Film Iroda) hangos vígjáték 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült 985 m hosszú keskeny mozgófényképeket.

c) Kísérő műsorul a kötelező arányszám-ba beszámíthatónak minősítette:

1. Az 500 éves Mezőkövesd (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi filmlaboratóriumában 1938. évben készült, 257 m hosszú,

2. Sertéstenyésztés Magyarországon (Magyar Film Iroda) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1936. évben készült, 488 m hosszú,

3. Juhtenyésztés Magyarországon (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Filmirodában 1936. évben készült 400 m hosszú,

4. A riport születése és halála (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban a Kovács és Faludi laboratóriumában 1936. évben készült 450 m hosszú,

5. Vacsora 3/4-kor (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumában 1937. évben készült, 465 m hosszú,

6. Nem hiszek a szememnek (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumában 1937. évben készült, 380 m hosszú,

7. Legendás mult (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban a Kovács és Faludi laboratóriumában 1936. évben készült, 410 m hosszú,

8. A léggör titka (Hogyan készül az időprognózis) (Kovács és Faludi) hangos laboratóriumában 1937. évben készült, 337 m hosszú,

9. Magyar gyümölcs (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban a Magyar Film Irodában 1936. évben készült, 380 m hosszú,

10. A magyar bor (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban a Magyar Film Irodában 1936. évben készült, 460 m hosszú,

11. Szarvasmarhatenyésztés Magyarországon (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1936. évben készült 440 m hosszú,

12. A magyar ló (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1936. évben készült, 457 m hosszú filmeket, mint Magyarországon készült, magyarnyelvű mozgófényképeket.

d) Előadásra alkalmasnak találta, de eltiltotta, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:

Veszélyben az élet (A szenvedély hajótöröttjei) (Kárpát) hangos dráma 4 felvonásban a Columbia Pict. gyárban 1938. évben készült 2088 m hosszú filmet.

Budapest, 1939. évi június hó 30-án.

dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

802. sz.

M. F. I.

1. Exportkiállítás a Városligetben. (MFI, Zsabka, Nagy)
2. 220 német evezős magyarországi túrája. (MFI, Kerti)
3. Teleki Pál gróf Szeged-Alsótanya lakói között. (MFI, Kiss)
4. A Nemzeti Lovarda országos lóversenyei. (MFI, Somkúti)
5. Magyar táncbemutató Franciaországban. (Eesti Kulturfilm országban, (France Actualités)
7. Ferencváros—Spárta mérkőzés Prágában: 2:0. (Aktualita)
8. Moscicki elnök az épülő roznóvi erőműnél.
9. Vidám élet a skansen állatkertben. (Svensk)
10. Az angol gárda zenés díszőrségváltása. (G. B. N.)
11. Az olasz impérium ünnepe Abesszíniában. (Luce)

PARAMOUNT VILÁGHIRADÓ

(Nyáron szünetel.)

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 28. sz.

1. Tűzvész London belvárosában.
2. A japán flotta 1905. évi győzelmének emlékünnepe.
3. Lebrun elnök a languedoci szüreti ünnepen.
4. A Pan American Clipper első személyszállító repülőútja New York—Marseille között.
5. A philadelphiai társaság hölgyei mint mannequinek.
6. Kerékpáros akrobata-mutatványok Chicagó utcáin.
7. A svéd tornászok mintacsapata a newyorki világkiállításon.
8. Vizi siverseny Long Islandban. (U. S. A.)
9. Magyarország nyolcasa győz a Berlin-Grünauai regattán.
10. Viharban a Cap Horn körül.

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.

Telefon: 146-346

Lakás: XI., Fűrj-utca 4. Tel.: 257-036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.

Telefon: 139-211

Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386

SZAKMAI CÍMTÁR

- Adler Ferenc** moziberendezés és mozikép-
viselet, VII., Erzsébet-körút 9-11.
- Agfaphotó**, V., Nádor-u. 12. T.: 110-190,
124-194.
- Alfa film**, VII., Erzsébet krt. 8. Telefon:
144-808, 140-028.
- Arany filmduccio**, VIII., Dankó-utca 22.
Tel.: 149-489.
- Atelier film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.:
333-736. Raktár a házban.
- Aurora film**, VII., Rákóczi-út 4. Tel.:
136-036.
eregi Ernő adm. szerv. iroda, V., Tátra-
utca 15/b. Tel.: 311-537.
- Brüglér Ferenc** filmkölesznő, VII., Erz-
sébet-körút 9-11. Tel.: 133-031.
- Camera kft.**, VII., Erzsébet-körút 27.
Tel.: 138-222.
- Cinema**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
337-570. Raktár a házban.
- Continental film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.:
133-532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film**, VII. Erzsébet-körút 8. Tel.:
136-635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium**, VII., Rottenbiller-u.
19. Tel.: 145-304.
- Eco film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.:
342-976. Raktár: VIII., Népszínház-u.
21. Tel.: 342-984.
- Electra film**, XIV., Thököly-út 21. Tel.:
337-578.
- Elektric kinotechnikai vállalat**, vetítógé-
pek, hangleadók készülékek, vetítosznek
stb. legnagyobb raktára, VIII., Röck
Szilárd-u. 18. Tel.: 344-782.
- Élit film**, VII., Erzsébet-körút 24. Raktár:
VII., Erzsébet-körút 8.
- Engel Fülöp**, V., Sas-u. 7. Tel.: 184-005.
- Farkas J. M.** VIII., József-körút 19. Tel.:
132-805.
- Fehér Andre**, VII., Erzsébet-körút 9-11.
Tel.: 135-896.
- Filmatyp laboratórium**, XIV., Szentcs-u.
60. Tel.: 296-371.
- Filmcenzura**, IV., Eskü-tér 6. Tel.:
183-072, alemn.: 183-073.
- Filmexpress kft.**, VII., Erzsébet-körút 9.
Tel.: 133-671, 133-672.
- Filmértékesítő**, VII., Erzsébet-körút 8.
Tel.: 333-797.
- Filmfotó üzem**, VIII., Röck Szilárd-u. 11.
Tel.: 130-805.
- Filmkamara**, VI., Andrassy-út 69. Tel.:
113-305.
- Filmservice**, VII., Erzsébet-körút 9-11. T.:
144-388, 131-415.
- Fox film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139-
437, 131-658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-
tér 6. Tel.: 139-437, 131-658.
- Gevaert**, V., Deák Ferenc-tér 3. Tel.:
180-318.
- Grawatsch Ottó**, VIII., József-körút 71.
Tel.: 145-193.
- Güttler Antal**, lásd: Palatinus film.
- Gyimesy Kásás Ernő**, a MAGYAR FILM
kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey An-
dor-u. 5. Tel.: 499-752.
- Hajdu film**, XI., Horthy Miklós-út 70.
Tel.: 258-058.
- Hamza film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.:
297-999.
- Hangosfilmgyártó kft.**, VII., Erzsébet-krt.
8. Tel.: 144-808.
- Harmonia film**, VII., Akácfa-u. 7. Tel.:
135-287. Raktár: VIII., Népszínház-u.
21. Tel.: 142-984.
- Hebel Gyula** szállító, VI., Váci-út 1. Tel.:
115-947.
- Helikon filmvállalat**, VIII., Röck Szilárd-
utca 24. Tel.: 133-705. Raktár: VII., Erz-
sébet-körút 8.
- Hermes film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
140-028.
- Herschdörfer J.** filmvállalata, VII., Erz-
sébet-körút 8.
- Hirsch és Tsuk**, VII., Dohány-u. 42. (Ka-
mara mozi) Tel.: 143-835 és 144-027.
- Hunnia** filmhelyező irodája, VII., Erzsé-
bet-körút 8. Tel.: 132-828, 132-888.
- Hunnia** filmgyár Rt. (Filmpari Alap), XIV.,
Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622,
297-085, Bingert János dr. ig.: 296-060.
- Íbusz** filmszállítás és kölesznés, V., Bál-
vány-u. 2. Tel.: *180-876.
- Kamara**, VI., Andrassy-út 69. Telefon:
113-305.
- Kárpát film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
340-350. Raktár a házban.
- Kino film**, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.:
136-942. Raktár a házban.
- Kodak**, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114-158,
114-184.
- Kovács és Faludi laboratórium**, XIV.,
Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron
műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.:
297-487.
- Kormos Miklós** filmvállalata, VII., Erzsé-
bet-körút 8. Tel.: 133-036. Raktár a
házban.
- Kovács Emil és Társa**, VII., Erzsébet-
körút 8. Tel.: 145-948. Raktár a házban.
- Központi** filmkezelő, VII., Erzsébet-körút
9-11. Tel.: 144-863, 139-990.
- Krupka** filmgyár és laboratórium, XIV.,
Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496-741.
- Kultúr film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
137-438.
- Lajta Andor**, XIV., Thököly-út 75. Tel.:
297-076.
- Lux film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
143-195. Raktár a házban.
- MAGYAR FILM** VI., Andrassy-út 69. T.:
113-305.
- Magyar Film Iroda RT.**, IX., Könyves
Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7
órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és
ünneppnap: 146-343, játékfilmgyártás:
146-342, színészöltözők: 140-727, Inkey
Tibor fényképész: 135-949, felirat-
készítő üzem: 139-211. Híradókiadás:
VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510.
Fényképezem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.:
145-510.
- Magyar Film Otthon**, VI., Eötvös-u. 25/b.
Tel.: 122-463.
- MMOE**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon:
136-005.
- Matador film**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.:
132-774.
- Mester film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.:
297-999.
- Metro-Goldwyn-Mayer**, VIII., Sándor-tér
3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a ház-
ban.
- Milo film**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.:
130-700.
- Mozgóképzem** Rt. kölesznosztálya, VII.,
Erzsébet-körút 45. Tel.: 144-487, 144-
488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.:
144-486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Orszá-
gos Egyesülete**, VII., Rákóczi-út 50.
Tel.: 337-598. (D. u. 2-4.)
- Művészfilm**, VII., Rákóczi-út 40. Tel.:
340-397. Raktár a házban.
- New York kávéház**, VII., Erzsébet-körút
9-11. Tel.: 131-980, 131-981.
- Objectív film**, VII., Erzsébet-körút 8.
Tel.: 330-793.
- Oktatófilm** kirendeltség, VIII., Csep-
reghy-u. 4. Tel.: 330-926.
- Oláh György** gépészmérnök, a Zeiss Ikon
A. G. mozigépeinek képviselője, VIII.,
Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.
- OMME**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon:
143-013.
- Orbán-Márkus**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.:
132-940.
- Pacséry László**, XII., Királyhágó-u. 16.
- Pajor Ferenc**, VII., Munkás-u. 3/b. Tele-
fonhívó: 144-087.
- Palatinus film**, VII., Erzsébet-körút 56.
Tel.: 133-453.
- Pallas film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.:
279-999.
- Palló film kft.** VII., Rákóczi-út 12. Tel.:
133-532. Raktár a házban.
- Pap film**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.:
138-031. Raktár a házban.
- Paramount film**, VIII., Rákóczi-út 59.
Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.
- Pásztor film**, VI., Nagymező-utca 22. Tel.:
123-773.
- Pátria film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
140-625. Raktár: VIII., Népszínház-u.
19. Tel.: 349-414.
- Pegazus film**, VII., Erzsébet-körút 7. sz.
(Ideiglenes cím).
- Petsman Ferenc**, VIII., Mária-u. 19. Tel.:
136-449.
- Petsman László**, VI., Teréz-körút 3. Tel.:
112-890. Csillaghegy: 163-429.
- Photophon film**, VII., Erzsébet-krt 8. Tel.:
336-635.
- Phöbus** filmkölesznő, VII., Erzsébet-
körút 8. Tel.: 131-562. Raktár a házban.
- Pictura film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.:
297-999.
- Prizma film**, VI., Andrassy-út 68. Tel.:
122-345.
- Projectograph**, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.:
132-201.
- Rádó István**, VI., Andrassy-út 68. Tel.:
122-345.
- Reflektorfilm**, VII., Sándor-tér 4. Tel.:
142-529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u.
20. Tel.: 140-722.
- Rex film**, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon:
131-562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula**, VII., Rózsa-u. 33. Tel.:
141-009.
- Seidl és Veress** laboratórium, XIV.,
Thököly-út 61. Tel.: 297-775.
- Simonyi Vilmos** mérnök, a MMOE szak-
értője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257-110.
- Sláger film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.:
143-195. Raktár a házban.
- Standard film**, VII., Erzsébet-körút 8.
Tel.: 333-797.
Thököly-út 61. Tel.: 497-775.
- Star** filmgyár, VI., Vilmos császár-út 53.
Tel.: 113-936. Gyártelep: II., Pasaréti-
út 122. Tel.: 164-287.
- Székely Sándor** mérnök, az OMME szak-
értője, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292-506.
- Szenásy-Macsássy** színes trükkfilmek,
IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.
- Tobis film**, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.:
143-411.
- Telefongyár R. T.**, XIV., Hungária-körút
126-128. Tel.: 297-930.
- Turul Szövetség Szépműves B. E.** vetítő
mozgalmi törzs, VIII., Röck Szilárd-
utca 20.
- Ufa film**, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.:
183-858. Raktár a házban. Telefon:
389-036.
- Ungár Sándor** filmkölesznő, VIII., Sán-
dor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII.,
Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.
- Unitas film**, VIII., Erzsébet-körút 45. Tel.:
144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-
utca 12. Tel.: 144-486.
- Universal film**, VIII., Népszínház-u. 21.
Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.
- Váci Dezső**, a MAGYAR FILM f. szer-
kesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker.
Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139-211.
Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.
- Vitagraph**, VII., Erzsébet-krt. 34.
- W amoscher Béla** dr. filmvállalata, VII.,
Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137-438.
- Warner Bros. First National**, VIII., Jó-
zsef-krt. 30-32. Tel.: 132-590, 142-464.
Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.:
144-317.
- Zeneszerzők Szövetsége**, IV., Gerlóczy-u.
3. Tel.: 189-306.